

L'ARTAU

Informatiu de l'Àrea de Cultura

Sant Feliu de Guíxols

Núm. 36 · febrer 2000

"Teatre, música i cinema a les escoles"

sumari

Informatiu de l'Àrea de Cultura

l'arxiu pag. 2 - 6

- Una anècdota sobre el llibre vermell de l'Arxiu Municipal
- Josep M. T. Grau Pujol, Documentació per la història de la marina catalana
  - Lluís Palahí i Xargay, Josep Palahí i Auter
  - Darreres donacions • Adquisició del fons Espanya
- Inauguració de l'exposició "Els ninots de l'escrivà" • Memòria 1999

la recerca pag. 7 - 15

- A. Miquel Solana, Mobilitat a Sant Feliu de Guíxols
  - Àngel Jiménez, Carta curiosa de l'any 1839
- Gerard Bussot, Voeltz, Gerhing i Zerbst: tres mariners alemanys a Sant Feliu
  - J. Ferrer i J. Pujadas, Salvador Genís, pioner de l'ensenyament català

el patrimoni pag. 16 - 18

- Àngel Jiménez, Anar a Solius • C. Jori i P. Sala, L'ús de l'aigua a Can Robert
  - Presentació de l'Associació "Ardenya. Patrimoni i natura"

Viure en Llibertat pag. 19 - 20

- Pilar Giró, "Viure en Llibertat", una obra de Josep miralles

el tema pag. 21 - 22

- Judith Albertí, Teatre, música i cinema a les escoles

servei d'educació pag. 23 - 31

- Activitats del CEIP Baldri Reixach • CEIP L'Estació, Convivència a les escoles
  - Centre 0-3 anys, El joc al pati • Escola d'Adults, Nou consell de centre
  - Activitats de l'IES Sant Elm i l'IES Sant Feliu • Informacions diverses
  - Memòria curs 98-99

el museu pag. 32 - 37

- Exposicions
- Assistència al Fòrum de Patrimoni Marítim de la Mediterrània a Gibraltar
- Una actuació privada ha permès de conservar un grafit de tipus mariner
- Grafits apareguts al nostre monestir • Darreres donacions • Memòria 1999

la biblioteca pag. 38 - 42

- L'Hora del conte: campanya El Racó dels Contes • Presentació de llibres
  - Novetats • Revistes i diaris per al 2000 • Memòria 1999

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

L'ARTAU

EDICIÓ

SERVEI DE PUBLICACIONS
ÀREA DE CULTURA,
PATRIMONI I EDUCACIÓ
JUNTA TÈCNICA DEL MUSEU

REDACCIÓ

MONESTIR, c/ Abadia, s/n.
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 82 15 75
Fax. 972 82 15 74

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL·LABORADORS

RAMON TAULER, JOSEP M. T. GRAU,
LLUÍS PALAHÍ, A. MIQUEL SOLANA,
ÀNGEL JIMÉNEZ, GERARD BUSSOT,
JOSEP FERRER, JOAN PUJADAS,
CECÍLIA JORI, PERE SALA,
PILAR GIRÓ, JUDITH ALBERTÍ,
JORDI ESTANOL, DOLORS
RUBIROSA, F. XAVIER MONTFORT,
NÉSTER SANCHIZ

Foto de portada i tema

FOTO BERGANTÍ (Ester Llorca)

Disseny i maquetació

DOSIS Disseny Gràfic, S.C.

Fotomecànica

CYAN CROM

Impressió

GRÀFIQUES BIGAS
c/ Provença, 21
17220 St. Feliu de Guíxols

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.611-89

Una anècdota sobre el llibre vermell de l'Arxiu Municipal

No sé si la majoria de conciutadans de Sant Feliu han sentit parlar d'aquest llibre. De fet és una mica especial, ja que és un manuscrit municipal on s'hi anotaven els documents o fets més importants de la vila. Entre altres de molt llunyans, hi trobem el privilegi que el rei concedí a la Universitat per poder manllevar recursos a fi de continuar i perfeccionar el moll (1599-1606). Privilegis, sentències, taxacions de salaris dels Notaris (1378); temporal del 22.12.1840. "Institució de la Causa Pia fundada per Benet Cabanyes" (1577). Mariano Sicars, Regidor major, féu posar l'aixeta de bronze a la font de Monticalvari el 8 d'abril de 1740. "Sentència Real del Castell Terrenat contra lo Abat del Monestir de la present vila donada en lo any 1631. La Universitat contribueix amb 200 llires, 3 sous i 6 diners, com ajuda al Rei d'Aragó, en la guerra que sosté contra el Rei de Castella. Fonts d'aigua potable; adquisicions de plomes d'aigua. Referència de les mines de Les Comes, Arbre del Rei i del Nord. I un llarg etcètera.

Però no faig aquestes ratlles per a comentar el contingut del Llibre Vermell.

Sinó

per a donar a conèixer un detall curiós. Tot repassant documents de l'Arxiu, concretament el comptes municipals del s. XVIII, vaig trobar-hi el que copio literalment:

"Comptas a portats per Mariano Sicars, Regidor y Receptor part en lo any 1720 y part 1721 del cobrat y pagat per dit Sicars, altra dels Regidors de la Universitat de la Vila de St. Feliu de Guíxols, Comansats lo dia 30 de juny 1720

Nº 30.- *Tinch pagat a la Sra. Maria Grayells, Viuda - evitant (sic) en la ciutat de Barna. 120 ll. las quals jo paguí a dita Sra. per un llibre tenia en sa casa, lo dit llibre es del comu de S. Feliu, anomenat lo Llibre Vermell y lo tenia en modo de enpenyo que dita Sra. se li devia 168 lliures 16 sous, consta ab apoca ab inserta de compta per preu 120 lliure, feta gracia del demás".* (Sec. V, núm. 46, cub. 34).

Així, doncs, el Llibre Vermell va servir de penyora, per un deute contret per l'Ajuntament.

Ramon Tauler

Documentació per a la història de la marina catalana

Entre els diversos que es conserven a l'Arxiu Històric de Tarragona pel seu abast territorial sobresurt el generat per la família de comerciants Moragues que originaris de Valls s'establiren a Tarragona, Maó i Barcelona entre finals de segle XVIII i principis del segle XIX. La seva activitat girava entorn la compra-venda de productes entre el vell i el nou continent.

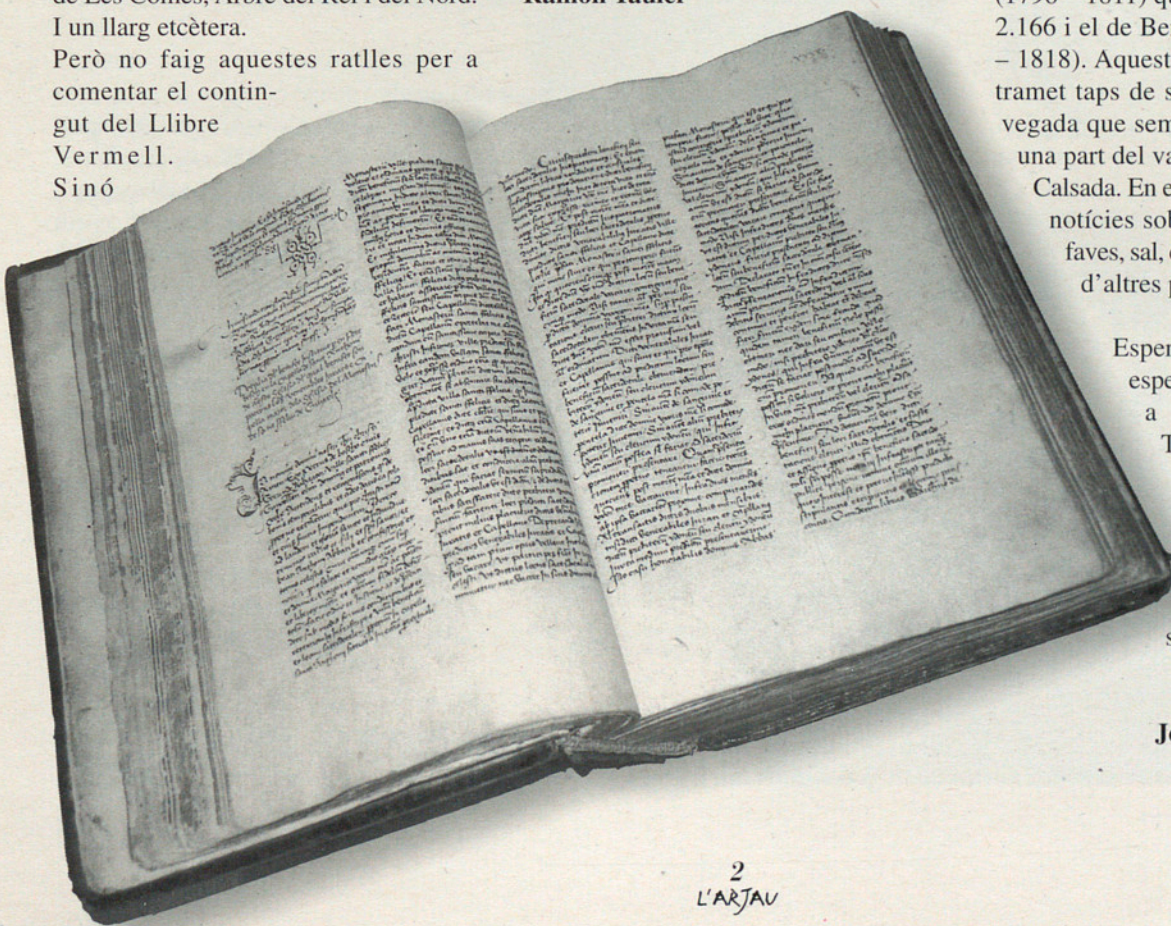
De la companyia s'ha conservat un volum important de llibres de comptabilitat, copiadors de cartes, estadístiques de preus, noliejaments, assegurances marítimes, expedients de duanes, de vaixells, etc.

Els documents, que daten des de finals del segle XVIII fins els inicis del segle XIX, han estat poc treballats pels historiadors.

De Sant Feliu de Guíxols hi ha moltes referències. Per posar un exemple, esmentar els expedients comercials de dos comerciants guixolencs, Josep Bernic (1796 - 1811) que té el registre número 2.166 i el de Benet Rufi Cateura (1814 - 1818). Aquest darrer (registre 2.587) tramet taps de suro als Moragues a la vegada que sembla que participava en una part del vaixell amb el patró Pere Calsada. En el lligall hi ha nombroses notícies sobre el comerç d'oli, vi, faves, sal, cera, cuir, teixits i molts d'altres productes.

Esperem que aquesta notícia esperoni algun investigador a desplaçar-se fins a Tarragona per aprofundir en el coneixement de les relacions comercials entre el Mediterrani i l'Atlàntic en els segles passats.

Josep M. T. Grau Pujol
Arxiver

Josep Palahí i Auter

Josep Palahí i Auter nasqué a Figueres, fill de Baldomer, figuerenc, i d'Anna, nadiua de Prades (Catalunya Nord)

El pare era llauner i sergent del Sometent. Josep seguí l'ofici del pare i ben aviat es despertaren les seves qualitats artístiques el mateix en la pintura i el dibuix com en la literatura i també el seu inestroncable esperit nacionalista català.

El 27 de gener de 1901 es casà, a Figueres, amb Nimfa Condom, amb la qual, i ja establerts a Sant Feliu, tingué cinc fills: Aurora, Maria, Martí, Joan i Jordi. Traslladat el seu pare i germans a la nostra ciutat, Baldomer s'instal·là al carrer de la Creu i més tard al carrer Major i Josep, que era el fill gran, muntà un taller al carrer Girona.

Donada la seva filiació catalanista, a Sant Feliu entrà en contacte amb la família Casas i d'aquesta relació s'originà la fundació de la societat Palahí i Cia., S.L., que es va fer càrrec de la vella fàbrica de gas que ja existia a la nostra ciutat al carrer de Santa Magdalena i que més endavant s'aixecà de nova planta a la carretera de Palamós amb les instal·lacions més modernes d'aquell moment. La fàbrica comptava amb una

sucursal ubicada al carrer de la Rutlla i l'empresa també explotava el manantial d'aigua mineral de Salenys.

Josep Palahí, fins a la seva mort, excepte en el període de col·lectivització de la societat, sempre fou director de la fàbrica, aplicant a l'obtenció del gas tot el seu propi discerniment realitzant les modificacions que considerà més convenients per millorar la qualitat del gas. Per altra part, a base d'experiments, fou el creador d'una modalitat de cremadors per a les cuines que la Casa Font, de Mataró, s'ocupà d'introduir en el mercat.

Durant la guerra civil, en veure's obligat a abandonar l'empresa i donat el mal ambient existent contra els que havien estat afiliats al partit de la Lliga Catalana, residí uns mesos a València, on vivia el seu fill Joan i després passà a Santa Cristina d'Aro. Havia tingut amistat amb Joan Maragall, els poetes germans Sitjar, de Castell d'Aro, Juli Garreta i moltes personalitats de l'època. Guanyà un concurs de poesia celebrat a Figueres i els setmanaris locals publicaren regularment els seus treballs poètics i en prosa.

Sol·licitat per l'Ajuntament de Banyoles, realitzà un estudi sobre aprofitament de les aigües sobrants de l'estany. A Sant Feliu, també projectà un passeig de ronda per a

la Volta de l'Ametller amb mirador a la punta del Mulà així com un altre que afectà al Passeig del Mar i la Rambla Vidal. Presidí el Centre Regionalista i dirigí les publicacions ganxones *Llevor i Ciutat Nova*,

dissertà en conferències i va intervenir en moltes activitats ciutadanes. Fou una de les persones que acompanyà Ferran Agulló a l'ermita de Sant Elm el dia del bateig de la Costa Brava.

L'empresa Palahí i Cia., S.L. també explotava el manantial d'aigua de Salenys

Era entès en art i al seu domicili del carrer de l'Hospital número 2 anà situant objectes artístics, làmines, llibres i diversitat d'altres coses. A l'aparador de la sucursal, quan es traslladà al carrer Major, ell s'ocupava de col·locar cada setmana un gravat o una làmina d'alguna obra d'art clàssica que els passants esguardaven. Després de la Guerra, presidí el Centre Jecsals, que intentà promocionar l'esport i la cultura a la ciutat.

Com a fet anecdòtic, es pot citar el cas que ell i un altre ganxó cursaren un telegrama al rei Alfonso XIII felicitant-lo pel gloriós fet d'armes dels militars espanyols quan aquests destruïren les redaccions de les publicacions *El Cu-Cut* i *La Veu de Catalunya*,

de Barcelona (diari del que precisament n'era subscriptor), per haver publicat uns comentaris irònics respecte a l'esperit guerrer de la milícia. Quan la Guàrdia Civil es presentà a requerir-los, ells ja eren a França.

Morí a Sant Feliu, a meitat dels anys quaranta a causa d'una malaltia que començà a afectar-lo a Madrid on havia acudit per intentar solucionar l'escassetat de carbó que patia la fàbrica.

Lluís Palahí i Xargay

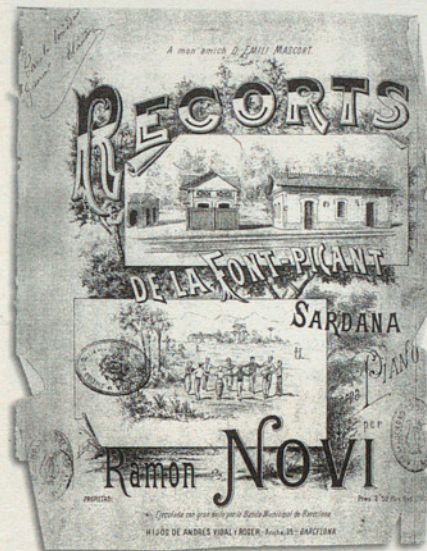
Fotografia d'en Manetes, de 31 de desembre de 1921, de Josep Palahí i Auter (centre) acompanyat dels treballadors de la fàbrica de gas.

Darreres donacions

25.10. 99 Isidre Pernal

Impresos diversos de l'empresa
Diversos plànols

4.11.99 Rosa M. Martí

Cessió de 26 fotografies per a reproduir

6.11.99 Quim Bigas

4 postals/color de St. Feliu
2 plànols de carrers amb publicitat, anys
50-60

Cartells i impresos fets a Gràfiques Bigas

11.11.99 Lluís Costa Gotarra

Full parroquial, de SFG 1929-32
La festa santificada, 1931

30.11.1999 Carmela Palahí

Fotografia d'en Manetes. Fàbrica de gas
(31.12.1921).

Escriptura de patent, 3.06.1929,
portuguesa atorgada a Josep Palahí Auter.
Patente de invención. Un sistema de
sifón. 6.05.1929

Aprofitament de l'estany de Banyoles,
1937

3.12.1999 Lluís Roig Llorens

Manuscrit de comptes familiars 1860-
1862. Registre de propietats, de valors,
etc. s. XIX.

Plec de condicions per a la construcció
d'una casa de Joan Roig i Palau.
Pressupost i comptes.

31.12.1941: finques que havien estat
incautades.

22.12.99 Anna Mir

9 fotografies de carros a reproduir
1 imprès i 2 fotocòpies de fotos

7.01.2000 C.E. MONTCLAR,
mitjançant la seva presidenta Carme
Arasa

Partitures de l'antic Orfeó Gesoria (en
procés d'inventarització): 10 capsos (21
carpetes), 1,30 ml.

8.01.2000 Quim Bigas

B.I.M i diversos impresos fets a la seva
impremta.

14.01.2000 Josep Escortell

5 impresos del C.E. Montclar

3.02.2000 Francesc Molinas Oliu

15 fotografies de Sant Feliu

2.02.2000 Pepita Rigau

Cessió de diversos clixés de Pere Rigau
per a reproduir.

Classe del "Hermanos" (Lluís Pallí, Joan Albertí, Carles Nadal,
Manel Vicens, etc.).

Pepita Rigau, fotografiada pel seu pare Pere Rigau, a l'era de
Vista Alegre el 30 de març de 1930

Adquisició del fons España. Cent anys de fotografia guixolenc

El passat mes de desembre de
1999, l'Ajuntament de la Ciutat va
adquirir a la família España el fons
fotogràfic que durant més de quaranta
anys han anat aplegant. Aquest fons està
format per plaques de vidre, clixés,
postals i còpies fotogràfiques; les imatges
més reculades són dels anys vuitanta del
segle XIX, és a dir, els anys dels inicis
de la proliferació dels professionals de
la fotografia, fins arribar als anys seixanta
del nostre segle. Així doncs, és gairebé
un segle el període que abraça la
col.lecció. Els autors també són molt
diversos, i coneguts per la seva qualitat:
J. Bertran, L. Roisin, A. Toldrà Viazó,
Ricard Mur, Pere Rigau,....

La col.lecció la iniciaren Nicolau España
i Empar Ibáñez en rebre el fons, format
majoritàriament per plaques de vidre i
postals de finals i principis de segle, que
havia anat col.leccionant Santiago Güitó;
a aquesta col.lecció al llarg dels anys s'hi
ha afegit les adquisicions posteriors de
postals i de reproduccions d'imatges
cedides per particulars.

Actualment s'ha iniciat el procés
d'inventari i recol.locació del material
fotogràfic, amb l'ajut de la família España
a l'hora de la descripció de les imatges.

Així mateix s'està preparant una
exposició per al proper mes de juliol de
2000 sobre el fons fotogràfic España,
que tindrà lloc al Monestir.

Inauguració de l'exposició "Els ninots de l'escrivà"

L'exposició es va inaugurar el passat dimecres 26 de gener, al Monestir. L'acte anà a càrrec del director de l'Arxiu Històric de Girona, Josep Matas i Balaguer, qui ens parlà dels diferents tipus de dibuixos realitzats de manera espontània en documents notariais a mesura que s'anaven projectant unes imatges dels esmentats dibuixos. Igualment féu una breu descripció de la institució notarial en els temps en què varen ser realitzats aquests dibuixos, i de la riquesa d'informacions diverses (referents de la vida quotidiana, comercial,...) que aquestes fonts documentals (contractes, capítols matrimonials, testaments,...) ens poden aportar.

En l'exposició, que romandrà oberta fins al 5 de març, el visitant podrà contemplar aquestes imatges a través de les diapositives que es van projectant, imatges que completen les dels plafons i dels llibres originals que s'exposen. Ha estat aquesta exposició una bona ocasió per oferir també, en aquesta etapa d'itineració que és Sant Feliu, l'oportunitat de poder contemplar alguns rellevants documents guixolencs com és el cas d'uns cantorals procedent del monestir de Sant Feliu.

Memòria 1999

ARXIU ADMINISTRATIU

Consultes

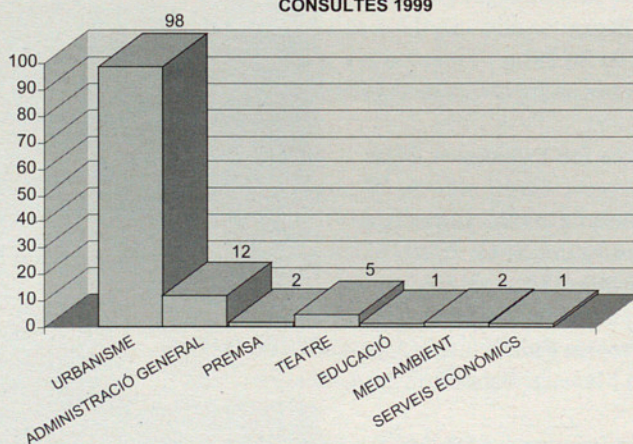
URBANISME	98
Obres majors	86
Activitats	11
Planejament	1
ADMINISTRACIÓ GENERAL	12
Estadística	9
Subhastes	3
PREMSA	2
TEATRE	5
EDUCACIÓ	1
MEDI AMBIENT	2
SERVEIS ECONÒMICS	1

TOTAL DE CONSULTES 121

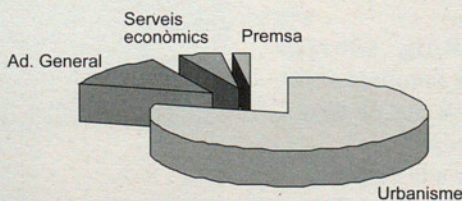
Préstec

URBANISME	112
Obres	83
Planejament	17
Activitat	9
Disciplina	1
Medi ambient	2
ADMINISTRACIÓ GENERAL	19
Alcaldia	5
Secretaria	11
Personal	1
Patrimoni	2
SERVEIS ECONÒMICS	7
PREMSA	3

CONSULTES 1999

PRÉSTEC 1999

ARXIU HISTÒRIC

Procedència dels usuaris

Sant Feliu de Guíxols	298
Comarques de Girona	27
Comarques de Barcelona	13
Catalunya	2
Resta de l'estat	3
Estranger	4
Procedència desconeguda	6

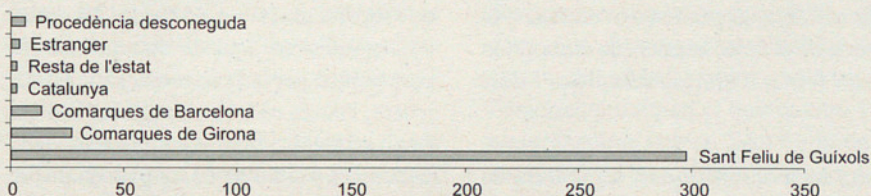
Professions dels usuaris

Estudiants	21	Pintor	1
Professors	11	Mecànic	1
Periodistes	6	Arqueòleg	1
Jubilats	205	Delineant	1
Tècnic de cult	4	Arxiver	1
Administratiu	3	Microbiòleg	1
Historiadors	63	Fotògraf	1
Hosteleria	2	Advocat	1
Religioses	2	Altres	28
Comerç	2		

Temes consultats

Comerç	Associacions
Urbanisme	Cementiri
Publicacions	Fotografia
Pesca	Assistència social
Salvament	Literatura
Tren St.Feliu-Girona	Societat
Història de St. Feliu	Prehistòria
Hosteleria	Refugis, subterranis
Futbol	Política
Patrimoni	Genealogia
Cinema	Anarquisme català
Carlisme	Altres
Sanitat	Indústria, comerç
Mercats de Calonge	i botigues

PROCEDÈNCIA 1999

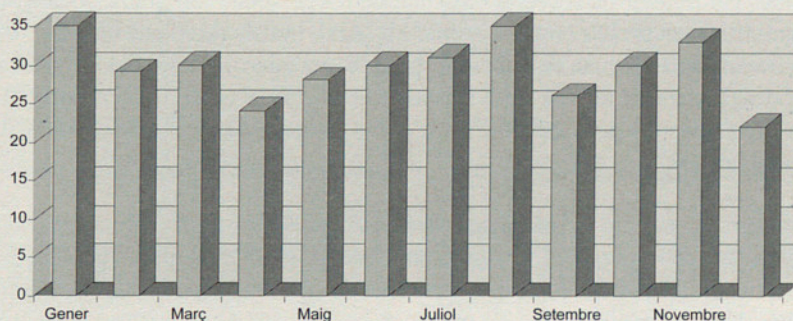

Usuaris

Gener	35
Febrer	29
Març	30
Abril	24
Maig	28
Juny	30
Juliol	31
Agost	35
Setembre	26
Octubre	30
Novembre	33
Desembre	22

TOTAL D'USUARIS 353

USUARIS 1999

Directori

Servei d'Educació

Galeries Sant Joan 17220 St. Feliu de Guíxols
Tel.: 972 82 08 10 Fax.: 972 82 11 94
E-mail: edusfg@ddgi.es

Horari:

De dilluns a divendres, de 9 a 13 h.

Servei d'Arxiu

c/ Abadia, s/n (Monestir) 17220 St. Feliu de Guíxols
Tel.: 972 82 15 75 Fax.: 972 82 15 74
E-mail: arxiusfg@ddgi.es

Nous horaris:

De dilluns a divendres, de 9 a 14 h.

Dimarts i dijous, de 17 a 19 h.

(Dissabtes, a convenir amb el responsable de l'Arxiu)

Biblioteca Municipal

c/ Sant Llorenç, 13, 1r. 17220 St. Feliu de Guíxols
Tel.: 972 32 40 57 Fax.: 972 82 15 74
E-mail: bibsfg@ddgi.es

Horari:

Matins, de dimarts a dissabte, d'11 a 13,30 h.

Tardes, de dilluns a divendres, de 17 a 20,30 h.

Museu d'Història

c/ Abadia, s/n (Monestir) 17220 St. Feliu de Guíxols
Tel.: 972 82 15 75 Fax.: 972 82 15 74
E-mail: culturassfg@ddgi.es

Horari d'hivern (de setembre a juny):

Feiners, d'11 a 14 h. i de 17 a 20 h.

Diumenges i festius, d'11 a 14 h.

Mobilitat a Sant Feliu de Guíxols. Les altes i baixes residencials: una font d'informació a explorar

Sovint associem la informació disponible als arxius històrics amb un passat remot i llunyà. Tanmateix com a conservadors de la memòria històrica també són dipositaris de retalls d'un passat molt més proper a nosaltres cronològicament i sentimentalment.

Una de les experiències vitals més impactants per als individus és la migració. És clar que sovint el canvi del lloc de residència a penes si té una incidència destacable en la vida de les persones. És el cas, per exemple, dels desplaçaments de curta distància que moltes vegades només suposen un canvi de residència, però sense afectar a la resta de la vida quotidiana. Ara bé, hi ha tota una sèrie de desplaçaments que comporten no només un canvi de residència, sinó també de feina, d'amics, dels llocs i dels paisatges viscuts i coneguts fins aleshores.

El Baix Empordà, com gran part de Catalunya, ha estat durant aquest segle terra de pas i d'assentament per a un gran nombre de persones vingudes d'altres contrades de Catalunya, de la resta d'Espanya i, cada vegada més, de l'estranger. Són uns desplaçaments força estudiats des d'una perspectiva general, per exemple, agafant la totalitat del país, però molt més desconeguts pel que fa al seu impacte i la seva importància a nivell local.

Gran part d'aquesta desconexió ve motivada per la falta d'informació. Si els problemes per obtenir-ne sobre la mobilitat de les persones són grans, encara ho és més per unitats tan petites com els municipis. Així, només des d'una data tan recent com la dècada dels vuitanta en podem disposar d'una mica. I només des de 1988 amb un cert desglossament en una sèrie d'aspectes tals com el sexe, l'edat o l'origen i la destinació d'aquestes persones. Per tant, quina informació és possible trobar per a períodes anteriors?

El problema és que tota la informació publicada abans de finals dels anys vuitanta baixa fins al nivell provincial i, com a molt, fins al nivell dels municipis més grans del país, cas de Barcelona. Ara bé, això no vol dir que no es disposi de les dades per municipis. Un exemple és el cas de Sant Feliu de Guíxols que ha conservat certa informació sobre les anades i vingudes de població al seu terme municipal. Són els documents d'alta -entrada- i baixa-sortida- residencial que les persones han d'omplir cada vegada que es traslladen d'una localitat a una altra per constar en els respectius padrons de població.

Aquest és un registre de tipus administratiu problemàtic que tot i les seves limitacions permet treure a la llum un pedaç de la recent història local. I en un aspecte tan important per a nombroses poblacions catalanes com ha estat la migració en aquesta última meitat del segle.

Una de les principals limitacions d'aquest registre és la seva data d'inici. Encara que es poden trobar altes i baixes residencials abans, no serà fins a principi de la dècada dels seixanta quan s'estendrà al conjunt de municipis i l'Institut Nacional d'Estadística en farà una explotació exhaustiva i pormenoritzada.

L'altra limitació prové del grau, divers, de conservació d'aquesta informació en cada municipi. Una primera exploració realitzada a la comarca del Baix Empordà, m'ha permès comprovar les diferències que entre municipis s'observen respecte a la conservació d'aquests documents. Normalment són els més grans els que han conservat, amb més o menys "buits", els documents d'altes i baixes residencials.

Malgrat les limitacions, hi ha tota una informació interessant i que fins ara ha estat poc explotada. En part, per l'esforç que representa haver de buidar les dades contingudes en aquests documents. En part, perquè per la seva condició de passat recent, l'accés es troba a vegades limitat. Les variables que es consignen en cada document d'alta i de baixa padronal són: sexe, edat, estat civil, municipi d'origen o destinació i, encara que no sempre però si de manera força generalitzada, lloc de naixement, professió i motiu pel qual s'ha efectuat el canvi de residència. Així mateix, al registrar-se el parentesc entre cadascun dels individus permet tenir una aproximació a la composició familiar dels grups que es desplacen. En especial, es pot observar el major o menor predomini de moviments individuals o en famílies i la seva composició.

Aquest interès per analitzar i explotar aquesta documentació prové de la recerca que porto a terme sobre l'evolució i les característiques dels moviments

migratoris des de la dècada dels seixanta fins a l'actualitat al Baix Empordà. Una de les localitats que vaig seleccionar per a un estudi més detallat ha

estat Sant Feliu de Guíxols per la seva grandària i la seva importància com a lloc d'origen, de pas i d'assentament per un important col·lectiu de població en un passat recent. Per altra banda, vaig seleccionar dos períodes concrets però representatius de situacions econòmiques i socials força diferenciades. El quinquenni 1967-71 que correspon a una part dels anys que han quedat fixats en la memòria col·lectiva com els de les grans migracions, especialment de

***St. Feliu de Guíxols es va constituir entre
el 1967 i el 1971 en lloc de destinació
per un elevat percentatge de població
procedent de la resta d'Espanya***

població procedent del Sud d'Espanya. I, seguidament, el quinquenni 1981-85 que representa la disminució d'aquests fluxos migratoris dintre d'un context de crisi i reestructuració econòmica en tot el país.

Un exemple dels resultats: procedència i destinació de la població

Dels diversos aspectes que es podrien apuntar sobre aquests desplaçaments, aquí només em referiré, per raons de brevetat i d'interès, a la procedència i la destinació dels fluxos de població a Sant Feliu de Guíxols (taula i figures).

Més enllà de la possible exactitud de les xifres d'entrades i sortides, és interessant constatar que són força elevades en ambdós períodes, encara que s'hagi caracteritzat a la dècada dels seixanta com un etapa d'immigració i, pel contrari, principi dels anys vuitanta apareix com una etapa caracteritzada pel "retorn" de part d'aquesta població.

Tal com podem observar, Sant Feliu de Guíxols durant el primer quinquenni (1967-71) es va constituir en lloc de destinació per a un elevat percentatge de població procedent de la resta d'Espanya que pràcticament arriba a la meitat de totes les entrades. Principalment des de localitats del Sud d'Espanya, destacant les províncies de Granada i Almeria. Com també va ser municipi de destinació per un important contingent de població procedent de la resta de Catalunya, a vegades de les localitats més pròximes. Força sovint la complexa i multidireccional trama de mobilitat present a cada localitat ha quedat emmascarat per aquells fluxos més aparents i impactats per a la societat. Als anys seixanta va ser-hi l'arribada de persones procedents d'altres contrades d'Espanya, com avui dia ho és l'arribada d'estrangers.

Per altra part hi ha un aspecte que ha quedat més amagat: l'emigració des de Sant Feliu de Guíxols. Així podem veure com ja als anys seixanta hi ha un nombre destacat de persones que marxen de la localitat, en concret 475 persones.

D'aquests un elevat percentatge de població surt cap a la resta d'Espanya -en part format per gent que ja en aquelles dates va retornar a les seves poblacions d'origen- i, també, hi trobem un important nombre de persones que es dirigeix cap a Barcelona i les comarques que l'envolten (RMB-Regió Metropolitana de Barcelona).

La situació canvia en el quinquenni 1980-85. Els fluxos de més llarga distància, especialment pel que fa a la immigració, cauen en detriment dels desplaçaments més pròxims. Ara el percentatge més elevat d'altres corresponent a la població procedent

Els anys 1980-85 els fluxos de més llarga distància cauen en detriment dels desplaçaments més pròxims

de Barcelona i rodalies i, en segon terme, a la població procedent de la resta de comarques gironines exclos el Baix Empordà. Les sortides cap a la resta d'Espanya augmenten lleugerament en número absolut però dins dels nivells percentuals que ja es venien donant en el quinquenni 1967-71 i, per tant, difícilment es podria parlar d'un retorn massiu de població cap a les seves poblacions d'origen. Només la localitat d'Adra a Almeria apareix en el quinquenni 1980-85 entre les deu primeres destinacions dels emigrants que deixen Sant Feliu de Guíxols. Les localitats més pròximes, així com les ciutats de Barcelona i Girona es mantenen com els principals nuclis de destinació de la població.

A. Miquel Solana

Professor de la Universitat Autònoma de Barcelona

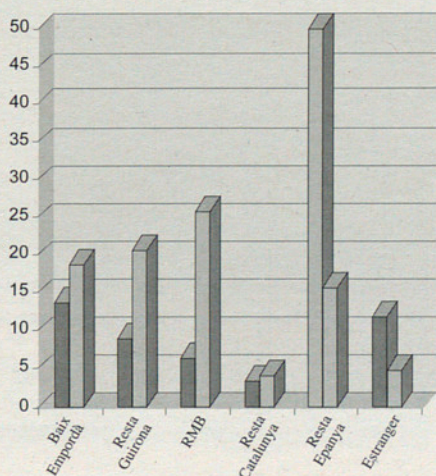
Principals àrees de procedència (percentatge)		
	1967-71	1981-85
Baix Empordà	13,6	18,3
Reste Girona	9,4	21,6
RMB	7,2	25,5
Reste Catalunya	3,6	4,4
Reste Espanya	49,9	16,6
Estranger	12,6	4,6
Total d'altres	905	769

Principals localitats de procedència (núm. persones)		
	1967-71	1981-85
Adra (Almeria)	70	103
Castell-Platja d'Aro	54	67
Barcelona	26	58
Sta. Cristina d'Aro	23	22
Cortes Baza (Granada)	19	21
Baza (Granada)	17	17
Fonelas (Granada)	17	15
Almeria	16	14
Girona	16	12
Calonge	15	12

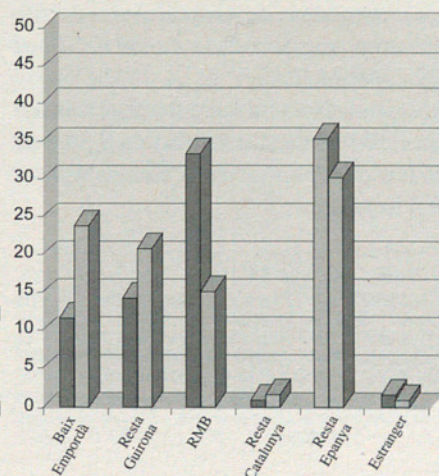
Principals àrees de destinació (percentatge)		
	1967-71	1981-85
Baix Empordà	12,2	24,2
Reste Girona	14,5	22,3
RMB	33,3	16,1
Reste Catalunya	1,5	1,8
Reste Espanya	35,4	31,3
Estranger	2,3	1,7
Total de baixes	475	654

Principals localitats de destinació (núm. persones)		
	1967-71	1981-85
Barcelona	51	61
Castell-Platja d'Aro	22	50
Sabadell	20	48
Girona	20	28
Granada	20	22
Baza	18	17
Granollers	16	15
Llagostera	14	15
Sta. Coloma de Gram.	12	13
Cortes Baza	12	12

Procedència de les altes de SFG. 1967-71 i 1981-85

Destinació de les baixes de SFG. 1967-71 i 1981-85

Carta curiosa de l'any 1839

L'amic i company Ramon Alberch, arxiver en Cap de l'Ajuntament de Barcelona, ens ha fet a mà una "Carta curiosa" que l'any 1924 es va publicar a la revista *Catalana*¹. I ens ha semblat que valia la pena de donarla a conèixer als nos-

tres lectors, tot situant-la en el seu context històric i fent-ne un breu comentari. El proper estiu s'acompliran 165 anys de l'expulsió dels monjos benedictins del monestir de la nostra ciutat (1835), a què fa referència l'esmentada carta. Així aquest document si, d'una banda ens dona peu a fer-ne memòria, d'aquells fets; de l'altra, ens en proporciona més informació -i més precisa- des d'una perspectiva diferent, quant al que s'esdevingué el 27 de juliol de 1835.

De tot el que succeí aquells dies, d'abans i després de l'esmentat, l'últim prior, el P. Isidoro Gil Dalmau, en deixà escrita una crònica molt personal i, per tant, parcial. Així i tot, ha estat utilíssima per conèixer els fets de Sant Feliu el 1835 i les vicissituds de la comunitat benedictina de Mallorca fins a Portvendres, i a més -segons el P. Massot- "per a fer-se càrrec de la mentalitat completament "Ancien Régime" que devia dominar a Sant Feliu i als altres monestirs"². Es tracta del manuscrit 1.130 de la biblioteca de Montserrat *Memorias para servir á la Historia del Monasterio de San Feliu de Guixols, desde los acontecimientos de la noche del 28 al 29 Julio de 1835*.

Unes memòries "empezadas en el Castillo de Bellver cerca la Ciudad de Palma en la Isla de Mallorca por el mes de Agosto del mismo año"³.

Aquest escrit ens és ja ben conegut. González Hurtebise en publicà un extracte a *Bosquejo histórico de la villa de San Feliu de Guixols*, pàg. 164-170. I abans ja havia estat utilitzat i transcrit en bona part per G. Barraquer i Roviralta: *Los religiosos en Cataluña durante la primera mitad del s. XIX.* Finalment, Ernest Zaragoza el publicà, per setmanes, a *Àncora* l'any 1987.

Veiem-ne primer, doncs, el text de la "carta curiosa" que, després, comentarem.

El proper estiu s'acompliran 165 anys de l'expulsió dels monjos benedictins del monestir de la nostra ciutat (1835)

PORTICO DE S. BENITO.

¹ Núm. 165 (30.04.1924), pàgs. 127-128.

² MASSOT, J., "El fons monàstic de Sant Feliu de Guixols de la biblioteca de Montserrat, II Col·loqui d'història del monaquisme català, Sant Joan de les Abadesses 1970. Abadia de Poblet, 1974, pàg. 352 del II vol.

³ OLIVAR, A., *Catàleg dels manuscrits de la biblioteca del monestir de Montserrat*. Monestir de Montserrat, 1977, pàg. 360.

CARTA CURIOSA

Sant Feliu de Guixols, 5 Desembre 1839

D. Geroni Moré

Perpiñà

Molt Sr. meu: Me ha vingut a trobar Jph Blanch (a) Pep dient-me que se havia avistat ab Vd. al efecte de arreglar comptes, y que Vd. se havia denegat a abonarli lo que sap y no pot ignorar, y me ha demanat li fes la present per dirli, que Vd. no pot negar que anà un moso del seu Convent y que digué a la dona de aquell si tenia una Tartana per portar un Señor a Girona y que volia marxar al punt de dos quarts de dotse de la nit, la dona den Pep li contestà, que si era per portar algun Frare que no, respecte que tenien ordre del Comandant de Armas de no portar cap Frare sense son consentiment, y lo dit moso contesta que no era cap Frare, que era un Señor que li venia molt a punta de dia ser a Girona, a lo que li contestà que per portar a un Señor sí, y a les ores li digué que al pun de dos quarts de dotse la Tartana y moso fosen al canto de can Carlos farré que el tal señor lo aguardaria a alla com en efecte així se executa, y Vd. fou lo Señor, y monta a la Tartana y marxaren, y quan foren antes de arribar a can Petllers foren detinguts per los Cristinos y retornats presos a la Vila; a Vd. y la sua maleta sen carregaren los Cristinos, y la sua tartana, mula y moso foren conduits presos al Hostal del Manut. Veyent la dona den Pep que Vd. los havia compromesos, posa empeños ab lo Sor. Comandament de Armas perque li soltas la Tartana mula y moso dientli que en Pep era fora y que luego que arribés se arreglarian ab ell, lo que li fou concedit; pero al vespre que arriba en Pep junt ab una altra persona se presentaren al Comandant, pero aquell desatinat perque no havia complert l'ordre que ell li havia dat, com que li digue que lo endema li daria Pasaport per confinarlo o a Tarragona o a Salou, veyen que no ne podien traurer res, sen anaren, y se valgueren de altres persones, y aquelles lograren que per medi de dines se compongues com en efecte dit Sor. Volia absolutament -vuit dobles de quatre y ultimament de varios debats y suplicas se arreglaren a cent duros, qual cent duros los hi entregà lo mateix Pep y lo seu Sogre, y queda la cosa sofocada y no sen parlà mes.

Me apar que tot home Cristià y que tinga un poch de Religio deu abonar a Pep no solament los cent duros que pagà per culpa de dit Señor, sino també lo viatge de la Tartana mula y moso y a mes també es responsable a los disgustos que ocasionà a nan Pep y a tota la sua familia. Y aixis es mon modo de pensar que Vd. deu abonar a nan Pep de un partit cent duros y de altre lo viatge que devia fer la Tartana a Gerona.

Yo no posaria cap reparo a abonar a nan Pep las dos partidas que tan justament reclama, perque me consideraria a mes los funebres resultats que li han ocasionat aquell fet, pues desde aquella ocasio sempre mes ha sigut mal opinat com ho acredita tot lo que li ha ocorregut que ell se ha vist per una acusacio falsa sinch mesos arrestat y en seguida pres publicament y conduït a la preso Real de Gerona que a no ser bonas personas, y empeños y altre cosa, no se lo que auria sigut de ell, encara que ser afiansat per una partida de dines. Estas son les memorias que Vd. li ha ocasionat, y aixis espero se fara carrech de tot lo que li dich abonarà lo que li demana an Pep, y est que li entreguia las sobras y Vd li pot firmar son corresponent recibo.

Sens mes que tenirli que manifestar es quant se me ofereix dirli y mania de est S.S.S.

PERE DANSÀ

En vista de lo dal relacionat y ser testimoni de la major part de dita ocurrencia me apar que es just que Vd. abonia a nan Pep tot lo que li reclama per ser arreglat a la raho y justicia y mania de S.S.S.

JOAN IGLESIAS

NOTA.- Per altres documents puch afirmar que'l fet que motivà la carta passà'l dia 27 de juliol del any 1835.

Per la copia conforme,

I. MELE

Tossa, Juliol, 1923.

Comentari

1.- El context general

Com que no podem explicar amb tota mena de detalls el que va passar aquells dies de finals de juliol de 1835 –remetem el lector interessat a les obres anteriorment citades-, abans de res farem un breu resum del marc més general que n'explica les causes. No és pas fàcil de sintetitzar els complexos esdeveniments que transcorregueren entre 1808 i 1833, entre l'inici de la guerra contra la França napoleònica i la mort de Ferran VII, amb l'experiència revolucionària de 1820-1823, que era el preludi del que passaria el 1835.

L'octubre de 1833 esclatava la primera guerra Carlina, coneguda també com guerra dels Set Anys. La lluita contra els carlins unificà, de moment, la burgesia i les classes populars urbanes darrera de la mateixa causa: mantenir la filla de Ferran, enfront de la dels partidaris de l'infant Carles. La violència d'aquells anys -llegint descobreixo, espantat, el terror imposat, fins i tot als seus, per l'absolutista comte d'Espanya⁴ - no responia pas a causes gratuïtes; sinó que, com escriu Josep M. Fradera, era la manifestació més directa de tota una sèrie de conflictes que s'havien obert en la societat i que, malgrat tota la seva tensió política, no impediran que es consolidi el triomf definitiu de la revolució liberal. En aquest context de guerra civil, a la nit del 25 de juliol de 1835 (diada de Sant Jaume) tingué lloc la primera bullanga o avalot popular antiabsolutista dirigit contra els ordres monàstics. A Barcelona es traduï en la famosa crema de convents, que novel·la el nostre Ferran Patxot i Ferrer (Ortiz de la Vega) en les seves *Las ruinas de mi convento* i que Josep M. de Sagarra descriu admirablement en les seves *Memòries*⁵.

⁴ Riquer, M., *Quinze generacions d'una família catalana*, Barcelona, Quaderns Crema, 1999, p. 1049.

⁵ Sagarra, J. M., *Memòries*, Barcelona, ed. 62, 1999, p. 79 i s.

2.- A Sant Feliu

L'animadversió contra els regulars, a la vila, ja era tradicional i venia de molt lluny. Però el clima de guerra civil que es vivia va fer augmentar l'animositat contra els frares, a qui se'ls feia en bona part culpables d'aquella situació i de l'enriquiment il·lícit. Per tant, durant aquells dies d'estiu de 1835, els liberals guixolencs –la majoria n'eren- constrenyeren molt de prop el convent benedictí de Sant Feliu.

Com que no podem ara exposar, fil per randa, tot el que ja està escrit en altres llocs, ens limitarem només a parlar d'allò que faciliti concretament la comprensió de la carta "curiosa" ja citada.

L'endemà d'aquell tristament famós vespre del 25 de juliol de 1835 –el diumenge 26 de juliol-, arribava a Sant Feliu la notícia de la crema de convents a Barcelona. Davant d'aquella mala nova l'abat del Monestir, el calongí Josep Paradedà, –aquí seguim la versió del pare prior Gil Dalmau- va decidit d'enviar el Pare Jeroni Moré –el monjo més gran del convent, amb 64 anys⁶ - a Girona, per tal d'exposar a les autoritats de la ciutat la situació angoixosa en què vivien els monjos benedictins de la vila. Segons el cronista del monestir, això ho feren amb tots els papers en regla i amb tots els permisos haguts i per haver. Però resulta que, quan el religiós anava a pujar a la diligència, va ser arrestat pels milicians.

Segons el monjo cronista, aleshores el jove liberal Rafael Patxot i Ferrer⁷ s'encarregà d'escampar arreu que el P. Moré havia estat sorprès quan fugia amb una gran quantitat de diners (700 unces) en la maleta, que hom suposava, es portava als facciosos.

Fins aquí la versió que ens és coneguda, per la crònica esmentada del pare prior.

⁶ El Pare Jaume Xurriach era un any més gran, però aquest aleshores residia a Barcelona on feia de procurador.

⁷ Serà famós alcalde molts anys (1839, 1840, 1844-46, 1852-54, 1856-61, 1864-67, 1881-83). Era cosí germà del novel·lista Ferran Patxot i Ferrer (1812-1859) i avi de l'il·lustre Rafael Patxot i Jubert (1872-1964).

3.- Comentari de la carta i dels seus protagonistes

La carta, escrita ben segur per un escriptor de nom Pere Dansà (Dausà?), és d'en **Josep Blanch** –àlies Pep-, nascut a Sils i casat l'any 1829 amb la ganxona Escolàstica Carreras. El seu ofici era tartaner o calesser. La versió d'en Pep i de la seva dona Escolàstica –segons la carta que comentem, datada quatre anys després dels fets- és que aquella nit del 26 de juliol un mosso del convent preguntà a la dona d'en Blanch si tenia disponible una tartana per portar un "senyor" a Girona, que volia marxar al punt de dos quarts de dotze d'aquella mateixa nit. L'Escolàstica li contestà que "si era per portar algun frare que no", perquè havien rebut ordres del comandant Ramon Galí –s'estava al carrer de l'Àngel- de no portar cap religiós sense el seu consentiment. El mosso li respongué que no es tractava de cap frare. Llavors van convenir que a dos quarts de el mosso d'en anirien a can on l'esperaria (Es tracta, de l'obrador carrer dels Arbres i que havia estat de Carles Ginesta, mort l'any 1831, però l'any 1835 encara hi vivien la vídua i els fills, mentre que el taller era menat per Francesc Fustinet, de Perelada). I així, segons el convingut, es va fer. Però abans d'arribar a can Petllers, varen ser detinguts pels cristins i retornats a la vila. Del P. Moré i de la seva maleta, se'n va fer càrrec la milícia. La tartana, la mula i el mosso –el vigatà Ferran Capdevila, de 30 anys i solter- varen ser conduïts, en condició de presos, a l'Hostal del Menut. Recuperar-ho tot, a la família d'en Pep Blanch, li costà cent duros. I, a més, a partir de llavors va ser vilipendiat i maltractat, com es pot llegir en la carta. Per tot plegat, els qui es veieren perjudicats creien raonable i just d'exigir que el P. Jeroni Moré, localitzat a Perpinyà, els pagués els cent duros i el cost del malaguanyat viatge a Girona.

Aquestes pretensions varen ser recolzades pel procurador o causídic Joan Iglesias, veí i conegut de la família del calasser.

Per acabar direm que era el Dr. Ignasi Melé i Ferrer (1860 -Tossa, 1928) qui certificava, l'any 1923, l'autenticitat dels fets exposats en la carta, i que s'esdevingueren el 27 de juliol de 1835. El doctor Melé –benefactor del Museu Municipal de la ciutat, en cedir-hi l'any 1920 diversos objectes- ho podia saber molt bé, ja que tenia en les seves mans la documentació procedent del monestir guixolenc –la del P. Gil Dalmau, que després de la seva mort, la viuda va lliurar al monestir de Montserrat (1929).

Heus ací doncs, una versió molt diferent – a la del Pare Gil Dalmau - del que s'esdevingué entre la nit del dia 26 i la matinada del dia següent del juliol de 1835. Evidentment, la família de Josep Blanch ho exposa, també, d'una forma molt interessada i subjectiva. Perquè, la veritat, se'ns fa molt difícil de creure que, a Sant Feliu, ni la família del tartaner ni el mosso no sabessin que el pretès "senyor" no era altre que el Pare Jeroni Moré que havia professat al convent guixolenc l'any 1796 i que havia exercit diversos càrrecs al monestir i a la parròquia del seu poble.

Àngel Jiménez

Dia 31. Julio 1796 a las once de la mañana Yo Fr.
 Jeronimo Moré Hijo de Jeronimo Moré y de Maria
 Moré y Arcau Com. nacido en la villa de Sant Feliu
 de la Cellera de Angles Obispo de Gerona hevi el
 Pto. habito de M. P. San Antonio en calidad de Fr.
 de de este Monasterio de San Feliu de Ang.
 pido por mi parte con animo de profesar y con-
 tinuando en el estado de mi profesion.
 toda mi vida en el estado de mi profesion.
 Y en el dia 28. Agosto de 1797 hezo solemniza-
 cion en el Ofertorio de la misma Mon. en presen-
 cia de M. P. Abat el Fr. Fr. Jeronimo Moré y de

Voeltz, Gerhing i Zerbst: tres mariners alemanys a Sant Feliu (1916-68)

L'any 1924, en plena dictadura del general Primo de Rivera, un jove mariner d'origen alemany, va ser mortalment ferit per la Guàrdia Civil al carrer del Dr. Zamenhof de Sant Feliu de Guíxols. Des d'aleshores i fins poc abans de l'inici de la guerra civil espanyola (1936), qualsevol vaixell de nacionalitat alemanya que ancorava al nostre port, oferia en aquest indret una mena de cerimònia en record al compatriota mort.

Després d'una curta oració oficiada per l'oficial de bord, els mariners dipositaven un ram de flors al cim de la vorera, mentre d'altres repintaven a la paret una creu vermella, justament on s'incrustà la bala.

Aquest és, certament, un fet verídic que fins avui només s'havia transmès oralment i sense que ningú conegués la data exacta del succés, els motius d'aquesta mort, i el nom de la víctima. He hagut, doncs, de regirar més d'un document oficial i, alhora, parlar amb alguns ciutadans que conegueren de primera mà les versions que els havien explicat els seus familiars, i així poder recompondre aquesta trista història. Pocs dies després d'esclatar la Primera Guerra Mundial (1914), un vaixell de càrrega alemany provinent del port d'Hamburg que restava fondejat a Gibraltar, va ser detingut i incautat per les autoritats militars britàniques. Internada la seva tripulació en un camp de presoners, tres a la fuga i arribaren fins a la tractava dels joves Hans Zerbst-Lemke i de Karl anys respectivament. i aparentment aliè a amb el temps, un fort lligam dels el Sant Feliu de la segle XX.

A començaments tenim constància mariners alemanys en les depen-xador municipal de aquell temps Creu Roja Espan-gueren pràcticament la seva estada no situació de risc per a les Hans, l'Heinrich i Karl, llibertat de moviments per a comtal varen contactar amb el notícies del gran nombre de conciutadans domiciliats a Sant Feliu que regentaven el negoci del suro: Bender, Baunach, Glassner, Greiner, etc.

D'aquesta manera, l'any 1916, en Hans Haut Gerhing, en Karl Voeltz i l'Heinrich Zerbst, varen establir-se a la nostra població. Mancats, però, dels corresponents recursos, s'hagueren de resguardar inicialment a la torre del molí de les Forques, mentre cercaven feina a la ciutat.

L'any 1916, en plena Guerra Mundial, tres mariners alemanys –Gerhing, Voeltz i Zerbst- evadits d'un camp de presoners de Gibraltar, s'establiren a Sant Feliu

d'aquells mariners es donaren ciutat de Màlaga. Es Haut Gerhing, Heinrich Voeltz, de 27, 19 i 17 Aquest fet tan llunyà la nostra població, acabaria produint tres alemanys amb segona dècada del

de l'any 1915, que aquests estaven instal·lats dències de l'escor-Barcelona, que per administrava la yola, on hi roman-tot l'any. Donat que comportava cap autoritats governatives, solien disposar de certa recórrer la capital. A la ciutat consolat alemany i tingueren

L'arribada d'aquests tres estrangers va causar certa curiositat entre els guixolencs, tot i restar acostumats al personal estranger. Els joves Voeltz i Zerbst varen aconseguir ràpidament treball a la fàbrica Bender del molí d'en Blanch, mentre que en Haut Gerhing féu de boscatà a Solius i, més tard, de camàlic a diverses fàbriques de taps. El seu desig, però, restà sempre estretament lligat amb el mar. Al llarg dels anys i amb l'estalvi continuat, en Gerhing va poder

comprar un petit bot a rem anomenat "Lucia", on dedicava llargues jornades a la pesca.

Hans Haut Gerhing ((Harburg a Elbe 1887-Sant Feliu de Guíxols 1968)

Fill de Fritz i de Ninna, en Hans havia navegat durant molts anys per diversos mars i oceans. Dels tres alemanys establerts a Sant Feliu, sens dubte, ell era el més avesat en l'art de la marineria. Probadament, aquest personatge estranger hagi estat qui més ha fet parlar als marrecs de platja d'aquell temps. Arremangats els pantalons fins a sota genoll i lluint nu el tors a ple sol, hom distingia amb gran sorpresa i incredulitat, l'atapeït tatuatge que li cobria la pell. Segons contenen persones que el varen conèixer, infinitat

En Hans o "Jaoan Alemany", vist per la càmera de Pere Rigau pel mes de juliol de 1953, a l'edat de 66 anys. A l'altra fotografia en Hans abans de tatuar-se el cos.

El nen Hans Haut Gerhing - amb barret - retrat davant el seu domicili a Hamburg a Elbe, a les darreries del segle XIX

de figures i al·legories cobrien la major part del seu cos. Per aquest fet, a Sant Feliu se'l coneixeria des d'aleshores com el bo d'en "Joan Pintat".

En Hans Haut Gerhing, o simplement en Joan "alemany" –que ben aviat va aprendre el català– era un home de caràcter un xic eixut i poques paraules, tot i que se'l considerava una excel·lent persona. No obstant això, amb els anys, alguna vegada havia explicat –encara que un poc recelós– l'origen del seu popular "tapís epidèrmic". L'artístic tatuatge havia estat decorat per diversos gravadors durant una llarga travessia entre els ports de Liverpool i Nova York. Probablement avui en Hans hauria estat considerat un "top model anatòmic", precisament en un temps on l'art de l'agulla s'ha convertit, per a molts joves, en una mena de filosofia on expressar el seu inconformisme.

El 31 de maig de 1924, Gerhing es va casar amb la guixolencs Beatriu Rigau Garriga, i fixaren el seu domicili al carrer de Sant Elm. Durant alguns anys (1945-50) va formar part com a personal de la teranyina d'en Prats, que patronejava l'Arnald Ribot. Els dies de lleure els dedicava gairebé exclusivament a dues grans aficions: cuidar l'hort del carrer de Sant Ramon i modelar vaixells en

miniatura que els introduïa, amb gran destresa, dins de minúscules ampolles de vidre. Morí a la nostra ciutat el 12 d'octubre de 1968, a l'edat de 81 anys.

Heinrich Zerbst-Lemke (Stettin 1895- Sant Feliu de Guíxols 1966)

En Heinrich Zerbst va néixer el 16 d'agost de 1895 en el bressol d'una família

L'Heinrich Zerbts, fotografiat l'any 1953 amb l'uniforme de caporal de la policia local.

camperola d'Stettin, al comtat de Zerbst, format pel matrimoni Frederik Zerbst i Augusta Lemke. Amb només catorze anys i desitjant conèixer món, va enrolar-se a la marina mercant alemanya i navegà pel mar del Nord, on naufragà en un paquebot carregat de fusta.

Establert a Sant Feliu el 1916, trobà feina a la casa Bender, on hi va treballar uns quants anys. El 1920, però, diverses circumstàncies personals el feren allistar-se en el "Tercio de Extranjeros" preludi de la "Legión Española", i fou enviat com a soldat de primera línia a les possessions d'Àfrica. Visqué i lluità a Villasanjurjo, Villa Nador i Melilla, i patí els estralls de

la guerra en la seva pròpia pell, que el deixaren malferit per sempre. Amb el grau d'alferes es casà l'any 1930 amb Maria Rebollo Díaz, natural de La Línia de la Concepció i filla del propietari del bar del penyal d'Alhucemas.

Malgrat la seva llunyania, Zerbst va mantenir algun contacte amb Hans Haut Gerhing. De fet, fins i tot va arribar a conèixer la tràgica mort d'en Karl Voeltz. Certament, a la seva llar, tothom sabia que un cop llicenciat de l'exèrcit, es traslladarien cap a aquella llunyana població anomenada Sant Feliu de Guíxols. I així fou.

L'any 1946, Heinrich Zerbst –capità retirat– retornà a la nostra ciutat després de vint-i-vuit anys d'absència. Durant els primers anys de residència, Zerbst, que aleshores residia al carrer de la Notaria, va haver de treballar interinament com a descarregador del moll.

El primer de febrer de 1951, però, ingressà a la plantilla de la guàrdia municipal, i fou nomenat caporal responsable el 1954, i cap superior de la guàrdia urbana el 1962. Morí a Sant Feliu el dia 24 de juny de 1966, a l'edat de 70 anys.

Karl Voeltz (Stettin 1897-Sant Feliu de Guíxols 1924)

Nascut també a la ciutat d'Stettin (Alemanya) l'any 1897. Poques dades, però, coneixem d'aquest personatge a excepció de la seva condició de casat que figura a la seva partida de defunció. Tanmateix, i segons les versions que va explicar a la seva família el propi Heinrich Zerbs, Voltz - malgrat la seva joventut- era un fornit mariner forjat als molls d'Hamburg. Fins i tot quan deambularen pels suburbis portuaris de Màlaga, tingueren la sort de comptar amb la seva impressionant constitució física. Ofert com a lluitador en tèrboles apostes clandestines, pogueren guanyar els indispensables diners per a sobreviure.

Malaauradament, Karl Voeltz, tingué un final molt trist el dilluns 12 de maig de 1924. Cansat de la seva rutinària vida, intentà apaivagar els seus records i sofriments amb l'ajut de la beguda. Dinou dies abans que el seu company Hans Haut Gerhing, contragués matrimoni amb Beatriu Rigau, succeí el desenllaç final. A primeres hores d'aquell matí, Voeltz ja va provocar un aldarull a les oficines de la fàbrica Bender, on hagué de intervenir la guàrdia municipal. A mitja tarda, però, sembla ser que el jove alemany va atemorir diversos vianants que circulaven per la carretera de Palamós, en escridassar-los i mostrar reiteradament nerviós un ganivet; motiu pel qual fou avisada la Guàrdia Civil. En arribar al lloc dels fets, els esdeveniments es precipitaren tràgicament.

Se'l cridà l'alto i dos agents intentaren treure-li l'arma, però el mariner, d'esquenes a la paret, es va resistir bruscament i en la esbatussada féu anar per terra un dels guàrdies. Aleshores, el capità Alfonso Vargas va voler reduir-lo personalment, però l'alemany enfurismat i en sentir-se acorralat va esgrimir el ganivet i intentà la fugida. Eren prop de les vuit del vespre quan el primer tret retronà a la barriada de la Barceloneta; un tret de pistola de caràcter intimidatori, segons el parte de la Guàrdia Civil, que va fer l'oficial com avís i, alhora, protecció dels seus homes. La segona detonació no es féu esperar i, pocs segons després, un dels guàrdies va disparar el seu fusil Mauser en defensa del capità.

Karl Voeltz va quedar estès sobre la vorera enmig d'un bassal de sang. La bala li havia entrat pel costat de l'aixella esquerra, prop del cor i quedà incrustada a la paret

Karl Voeltz va quedar estès sobre la vorera enmig d'un bassal de sang. La bala li havia entrat pel costat de l'aixella esquerra, prop del cor, amb sortida per la regió escapular dreta, i quedà incrustada a la paret. Conduït ràpidament a l'hospital municipal, els doctors Vidal i Falgueres només pogueren certificar la seva mort.

L'enterrament se celebrà el migdia del dimecres 14 de maig amb l'assistència de tots els súbdits alemanys residents a Sant Feliu, així com de nombrosos treballadors guixolencs que

acompanyaren el fèretre fins al cementiri. Mai més se'n tornaria a parlar oficialment d'aquest afer, tot i que hi va haver certa sensació generalitzada que

aquella mort s'hauria pogut estalviar. D'aquesta manera ho va creure Hans Haut Gerhing, qui es va lamentar -al llarg dels anys- de no haver estat reclamat per les autoritats, com a intèrpret i company d'en Voeltz, per tal d'evitar aquella situació.

Avui, però, l'hem rescatat de l'oblit i el donem a conèixer per a qui estigui interessat en una història d'uns "altres alemanys", que res tenien a veure amb els tradicionals industrials d'aquesta nacionalitat establerts a Sant Feliu.

Gerard Bussot i Liñón

Documentació consultada:

AHMSFG. Manuals d'acords, padró de residents municipal (1924-30), cens de funcionaris de l'administració local (1953). Hemeroteca: Setmanari L'Avi Muné, núm. 315 (17-V-1924).

APSGF: Llibre de casaments i de defuncions.

Registre Civil de Sant Feliu de Guíxols.

Agraïments:

Agustí Valls i Lleonart, Joan José i Villa (e.p.r), Enric Zerbs i Rebollo, Pere Ibáñez, Montserrat Comas, Victòria Casellas i Glòria Roura.

D'esquerra a dreta: "El nen", en Dani i en Hans Haut Gerhing, 1960.

Salvador Genís, pioner de l'ensenyament català

Salvador Genís i Bech (la Jonquera, 1841-Pineda de Mar, 1919) és considerat l'autor dels primers llibres escolars catalans contemporanis. El cas d'aquest mestre és un d'aquells casos singulars de *self-made man*. Fill d'una família molt senzilla de la Jonquera, començà a treballar de taper, l'ofici del seu pare, fins que se li desvetllà la seva vocació. Llavors, l'any 1860, es matriculà a l'escola Normal de Girona, on compaginà els seus estudis amb feines diverses per tal de finançar-se la carrera. Salvador Genís obtingué el títol de mestre superior pel febrer de 1863 i, posteriorment, fou el número 1 de la seva promoció en les oposicions per ocupar una plaça de mestre públic. Ensenyà a Mieres (1863-1865) i a Sarrià de Ter (1865-1874). Fou en aquest període quan publicà el seu important manual *El auxiliar del maestro catalán en la enseñanza de la lengua castellana* (1866). El maig de 1874 fou nomenat secretari de la Junta de Primera Ensenyança de Girona. Arran de les trifulgues polítiques, fou destituït del càrrec pocs dies després d'haver-lo assumit. Segurament desencisat, abandonà l'ensenyament públic i obrí un llarg parèntesi en la docència que no es tancà fins a l'any 1904, quan acceptà la direcció de les escoles catalanes del Districte Segon de Barcelona. En l'endemig, fou secretari de l'Ajuntament de Castell d'Empúries (1880-1881) i de l'Ajuntament de Calella (1881-1899). Posteriorment es traslladà a Sant Feliu de Guíxols, d'on fou oficial de secretaria de l'ajuntament, fins que el 1904 s'incorporà a la docència a Barcelona, dirigint les escoles catalanes del Districte Segon, fins a la seva jubilació l'any 1910, quan s'instal·là definitivament a Pineda de Mar on morí el 1919.

El seu abandonament de la docència pública no significà de cap de les maneres que deixés de banda el seu interès pels aspectes pedagògics i docents, ja que és precisament durant aquest parèntesi que

publicà la major part de materials adreçats a facilitar l'ensenyament dels alumnes. Concretament, *Lectura bilingüe. Exercicis per'aprendre de llegir en català i de llegir i traduir en castellà, els noys i noyes de les escoles de Catalunya* (1900); *Estampa i ploma* (1908); *Vocabulari català-castellà per les escoles de primera ensenyansa de Catalunya* (1910); *Hores escolars. Según llibre de lectura bilingüe per a les escoles de primera ensenyança de Catalunya* (1915), i *Per molts anys!* (1917). A més, Salvador Genís prodigà incansablement durant aquests anys les seves col·laboracions en diaris i revistes, tant especialitzades —*El Avisador del Magisterio*, *Boletín de Primera Enseñanza*, *Butlletí de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana*, *El Clamor del Magisterio*, *El Defensor del Magisterio*, *El Magisterio Gerundense i un llarg etcètera*— com generals —*La Vanguardia*, *La Veu de Catalunya*, *La Publicidad*, *La Renaxensa*, *La Costa de Llevant*, *La Nació Catalana*, *Revista de Gerona i Llevor*, entre les més importants— defensant i divulgant, tant en català com en castellà, la necessitat que en l'ensenyament infantil es tingués en compte la llengua catalana.

L'octubre de 1899, poc després de ser acomiadat de l'Ajuntament de Calella, per causa del canvi polític que s'havia produït en aquella població, Salvador Genís passà uns moments molt difícils, però sortosament els membres del Centre Català de Sant Feliu de Guíxols li oferiren el seu suport i acolliment i decidí establir la residència en aquella població, en la qual va romandre fins el mes de juny de 1904 en què es reincorporà a l'ensenyament en acceptar la direcció de les Escoles Catalanes del Districte Segon de Barcelona.

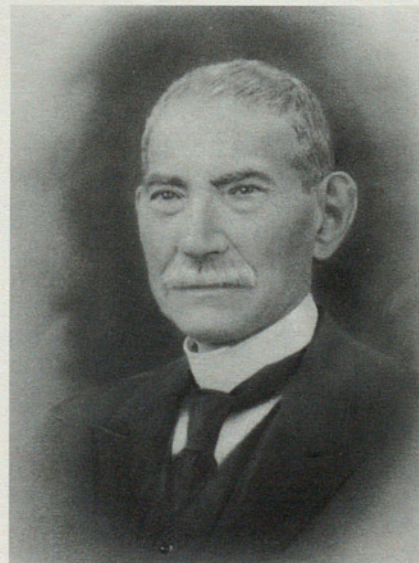
Durant la seva estada a Sant Feliu de Guíxols treballà en l'administració local. El 22 d'octubre de 1900 fou nomenat oficial de secretaria i del 12 de febrer de 1903 al 26 de gener de 1904 exercí com a secretari del consistori municipal. Pel que fa a la seva tasca literària, publicà onze articles en la revista *Llevor* que editava el Centre Català, i va mantenir una cordial polèmica sobre temes lingüístics amb el patrici Rafael Patxot i Jubert en una sèrie d'articles titulats *De llenguatge*, publicats entre 1903 i 1904. Salvador Genís va col·laborar també en el periòdic local *El Programa*, del qual hem pogut recuperar el núm. 76 (1-xi-1901) en què hi figura el seu article *La lengua castellana y la enseñanza*.

El seu fill, Emili Genís i Horta, col·laborà també assíduament en la revista *Llevor* i en acabar la carrera (1904), exercí uns mesos com a mestre de la població, fins que, juntament amb el seu pare, es traslladaren a Barcelona per regentar les escoles catalanes del Districte Segon.

L'any 1918, poc abans de morir, participà amb el nom del seu fill, en el Concurs Lexicogràfic sobre el Suro, que es convocà a Sant Feliu de Guíxols, i obtingué un dels accessits del premi que era dotat amb 25 pessetes.

Salvador Genís i Bech fou un mestre-pedagog que defensà incansablement el dret a l'ensenyament en català. La seva tasca de divulgació i denúncia de la situació minoritzada en què es trobava la llengua catalana en l'ensenyament va contribuir, juntament amb l'aportació de molts altres pedagogs, a la dignificació de la nostra llengua en aquest camp, alhora que fou un dels pioners en la difusió de mètodes d'aprenentatge que tinguessin en compte la llengua catalana.

Josep Ferrer i Joan Pujadas

Anar a Solius

Fullejo una vella i, per l'època, interessant *Història de la literatura catalana* de mossèn Josep Comerma, publicada l'any 1923. Déu n'hi do, la informació literària acumulada per aquell prevere banyolí quan tot just començava la dictadura de

Primo de Rivera!

En una pàgina, entre contistes i altres narradors, hi cita l'escriptor d'Olot Xavier Montsalvatge i Iglesias, de qui, un any abans, s'havia

publicat a Girona la seva obra pòstuma *Proses de viure a Solius* (1922). Allí, a Solius, al jardí parroquial, colgat de boscúries i arrecerat en l'obaga dels xiprers del cementiri, l'escriptor preparava el seu traspass brodant –segons el seu amic Joaquim Pla– el testament de les seves proses.

Força, més tard, un monestir cistercenc va substituir el redós auster i assossegat de la vella rectoria de Solius. Però, tot i que les coses han canviat tant –de 1922 ençà–, els alts i verds xiprers de l'església continuen acollint els vianants de la ciutat que, assedegats d'una mica de pau interior i de silenci, hi concorren de tant en tant. Els convé reposar de la inútil velocitat, de l'activitat constant i de la fressa, oblidant-se un mica de tot.

Però aquella mateixa fressa i la mala olor dels camions que, un darrere l'altre, es dirigeixen als dos abocadors (el comarcal de Tallades, al terme de Llagostera, i un altre de runes) ens fan retornar a la realitat. Els fums que hi escampen no ens permeten de continuar la nostra personal evocació nostàlgica. Lluny de tot sentimentalisme, resulta que no podem desempallegar-nos de la societat que hem muntat i de la qual –ens assalten veus interiors– ens n'hem de sentir, sinó culpables, sí –almenys– responsables. És a dir, que haurem de fer alguna cosa, per petita que sigui, per a deixar-la un xic millor i més agradable a aquells que vénen darrere nostre.

El viure –anar-hi, de tant en tant– a Solius ens el volen fer molt més prosaïc del que Monsalvatge escrivia aleshores, amb la seva tova prosa poètica. Fa temps que la zona residencial hi avança, contra el sòl no urbanizable. Els camps de golf, els hotels d'estrelles, la variant de la carretera feta i la futura ampliació, amb els desmunts o rebaixos de terres que comporten, etc..., amenacen no només la vall de Solius, sinó també la seva plana i els seus turons. I “Déu nos en guard d'un ja està fet”, de la força dels fets consumats o de les llicències de construcció fetes amb criteris poc racionals o mancades de perspectiva de futur, que poguessin destruir la qualitat que, malgrat tot, conserva l'entorn. Solius, globalment, és encara un espai irrenunciable.

Fa temps que la zona residencial hi avança, contra el sòl no urbanizable.

Els camps de golf, els hotels d'estrelles, la variant de la carretera feta i la futura ampliació, etc.

L'experiència negativa de la urbanització excessiva a la Costa Brava –avui, arreu, ja es parla de la necessitat de “desurbanitzar-la”– hauria d'ensenyar a l'administració local i a la de més enllà la més dura lliçó. Però els complicats interessos de l'especulació deshumanitzant tan sols es podrien reconduir amb

l'enèrgica voluntat política –amb un gest valent, guanyant la difícil autonomia respecte al poder econòmic– d'aprovar de seguida el Pla Especial que, impacients, esperem que sense més ajornaments burocràtics sigui tingut en compte.

Àngel Jiménez
Amic de Solius

L'ús de l'aigua a Can Robert (Vall de les Comes)

Les pràctiques agrícoles que s'han desenvolupat a la vall de Les Comes al llarg dels segles estan desapareixent lentament coincidint amb un progressiu abandó d'aquesta activitat a la vall. Una petita mostra d'aquest patrimoni són les diverses peces que configuraven el sistema de distribució de l'aigua pluvial i el sistema de reg de Can Robert, utilitzat anys enllà per proveir d'aigua tots els seus camps de conreu.

Can Robert és el primer mas que trobem al marge esquerre de la riera de Les Comes quan la resseguim aigües amunt. Vist des de la riera, en el límit superior de la finca hi trobem la carretera de Tossa, a la dreta l'horta d'en Vilaret, a l'esquerra els camps de cal Ferrer, i als peus de la propietat can Moliner i la mencionada riera.

El Mapa Morfològic de Lluís Pallí i Carles Roqué¹ permet apreciar que la part baixa de la propietat està formada majoritàriament per materials al·luvials i col·luvials. Els al·luvions són materials erosionats riera amunt transportats i dipositats al llarg dels segles per les seves aigües. Arreu del món, els principals conreus s'han situat sobre planes al·luvials, ja que aquests materials asseguren una major fertilitat de la terra. A mesura que ens enfilem per la finca en direcció a la carretera de Tossa, després de traspasar el mas, els dipòsits al·luvials donen pas als col·luvials, que són materials procedents de la disgregació dels granits d'aquesta muntanya i que s'han anat acumulant al peu de la vessant.

A can Robert els terrenys agrícoles estan estructurats en forma de terrasses i feixes, amb un origen proper a la carretera de Tossa i fins al camí que voreja la riera. En l'actualitat aquestes terrasses no es treballen, i silenciosament una brolla arbrada que combina pins pinyers (*Pinus pinea*) i alzines sureres (*Quercus suber*) ha anat colonitzant les seves antigues feixes de conreu.

Segons el testimoni que ha aportat el Sr. Josep Ferrer, ganxó que hi ha viscut i treballat durant 26 anys (1946-1972), aquella terra els obsequiava amb molta varietat de fruites i verdures de temporada, així com cereals i flors².

Fotografia aèria de la finca l'any 1967

Ferrer explicava que més amunt del mas els conreus eren de secà, i s'obtenia blat, civada i cigrons. La part inferior era de regadiu, i s'hi feia blat de moro, patata, fesol, tomàquet, albergínia, pebrot, estafanòria, enciam, escarola, api, col, nap, bròquil i bleda, entre altres verdures. Alguns fruiters de la finca eren presseguers, pruneres, perers, codonyers, guinders, etc.

Per evacuar les aigües de pluja dels camps de secà, es disposava d'un sistema de canals excavats que recollien l'aigua i la transportaven a un canal principal situat al marge esquerre de la finca, tot tocant els camps de cal Ferrer. Aquest canal de recollida, que encara avui en dia es pot distingir amb facilitat, vessava tota l'aigua ajuntada a la riera de les Comes seguint

Can Robert.

Foto: Pere Sala

el pendent natural del terreny. No obstant, els canals distribuïts per la part superior de la finca a hores d'ara són difícils d'observar ja que la vegetació amb el pas del temps s'ha encarregat d'anar-los ocultant.

Passejant per aquesta zona de la finca hom pot trobar una petita cisterna excavada que ajudava a recollir aigua de la pluja que drenava per la vessant. Prop de la casa hi ha un pou amb una sínia. La sínia de Can Robert era una màquina que mitjançant el moviment circular d'un cavall feia moure dues rodes, una d'horitzontal, i una segona de vertical la qual estava engranada amb la primera. Aquest sistema permetia elevar aigua del seu pou a partir dels catúfols (recipients d'argila) disposats al llarg de la cadena que s'hi submergia. Posteriorment aquesta sínia funcionà mitjançant un motor de benzina, que fou substituït finalment per un motor elèctric.

Al costat del pou hi ha tres safareigs. El més petit rebia l'aigua directament de la sínia, i servia per netejar les verdures. L'aigua que sortia d'aquest primer safareig omplia el més gran, el qual s'utilitzava per rentar la roba.

¹ PALLÍ, L. i ROQUÉ, C (1996): Mapa Morfològic del Municipi de Sant Feliu de Guíxols.

² Comunicació de Josep Ferrer als autors.

La sínia.

Foto: Pere Sala

L'aigua sobrerera del safareig gran la destinaven a regar. El tercer safareig servia de reserva d'aigua, i quan la climatologia els ho permetia també l'aprofitaven per refrescar-s'hi. A l'estiu la necessitat d'aigua dels camps de regadiu obligava d'extreure'n molt sovint i això feia que el contingut dels safareigs s'anés renovant constantment.

Tal i com s'ha esmentat, amb l'aigua del safareig gran es nodrien els camps de regadiu, situats sota el mas. L'aigua fluïa per unes conduccions fetes d'obra. Aquestes canalitzacions, que baixen paral·leles al pendent del terreny, presenten un orifici circular aproximadament cada 15 metres que permetia vessar l'aigua a totes les feixes. L'obra d'aquestes sortides d'aigua presenta varietat de formes de gran bellesa. En funció de la feixa que en aquell moment es desitjava regar, el pas de l'aigua s'obria o es tancava a voluntat mitjançant un tap de suro que es recobria amb un tros de drap. Vist en conjunt, totes aquestes canalitzacions presents a la propietat de can Robert tenien la finalitat d'aprofitar algunes, i de redistribuir d'altres, l'aigua de pluja que baixava de manera natural per les torrenteres de la finca cap a la riera de les Comes.

Així, ens adonem que el sistema de distribució i ús de l'aigua de Can Robert era l'òptim perquè, d'acord amb les seves necessitats de regadiu, es perdés com menys aigua millor.

Els autors agraeixen al Sr. Josep Ferrer els records i les tardes que hem compartit plegats.

**Cecília Jori i Coll
Pere Sala i Martí**

1. Canalització per on circulava l'aigua des del safareig gran cap a les feixes. Foto: Pere Sala

2. Pont que permetia el pas per sobre dels canals de desguàs. Foto: Cecília Jori

3. Pas de l'aigua cap a les feixes. Foto: Cecília Jori

Presentació de l'Associació "Ardenya. Patrimoni i Natura"

El passat 3 de desembre de 1999 es presentà a la Casa Patxot (seu de la Cambra de Comerç) l'Associació "Ardenya. Patrimoni i Natura", la qual té com a principal objectiu la conservació, l'estudi i la divulgació del patrimoni cultural i natural de la comarca o espai comprès pel corredor del Ridaura i la serralada de l'Ardenya.

La presentació anà a càrrec de diferents membres de la Junta Provisional (encara està en tràmits de legalització) i així es passaren nombroses diapositives sobre els diferents aspectes del que anomenen "patrimoni": el patrimoni natural (vegetació, fauna, geologia,...), elements resultat dels aprofitaments dels recursos naturals (canalitzacions, pous, sínies, molins,...), elements urbans (cases modernistes ja desaparegudes, edificis conservats fins a l'actualitat com el Casino dels Nois,...) així com imatges de les deteriorades ermites de Sant Amanç i de Sant Baldiri, les quals formen part dels objectius més immediats de l'Associació. Un cop acabat el passi de diapositives, part del públic assistent s'interessà per si l'Associació havia tingut en compte altres espais no mostrats en les imatges projectades com el cementiri o el que en queda de la Divina Pastora; perquè el que va quedar molt clar és que hi ha una gran feina on implicar-s'hi tothom si és que realment ens interessa que aquest nostre patrimoni el poguem traspasar a les generacions futures. Ben aviat quan l'Associació sigui reconeguda oficialment per la Generalitat, tindrà lloc una primera assemblea on s'informarà dels contactes mantinguts amb altres associacions amb objectius similars i institucions.

Viure en Llibertat

“Viure en Llibertat”, una obra de Josep Miralles Homenatge a Sant Feliu de Guíxols

Viure en Llibertat, és la lectura que Josep Miralles ens proposa dels seus propis records, de les seves vivències, que alhora es transformen en mirall de tots nosaltres. L'obra d'art, com a testimoni del que passa en el món, possibilita la recerca de veritats, de coneixement a partir de la seva lectura.

Viure en Llibertat és un mirall d'infinites històries, si estem disposats a desvetllar-les. La llibertat d'interpretar, de viure el seu significat en la nostra experiència estètica, a partir del discurs que l'artista ens proposa.

Aquest espai fragmentat per trossos de temps és el camí de la memòria vers la profunditat del blau immens, del blau que impregna els records i on esdevé l'instant etern que desprèn perfums mediterranis. Aquesta és la plenitud assolida en la simbiosi d'home i natura, i la possibilitat de ser un i tots, que ens permet esbrinar alguna de les nostres veritats a l'obra de Josep Miralles. És important poder-nos reconèixer en les obres que els nostres artistes produeixen, perquè són el fruit de l'anàlisi de la nostra realitat cultural. L'obra d'art ha de ser entesa com un text estètic, així podem considerar l'art com a veritat, com a portador de coneixement. Una veritat a partir de la qual podem desxifrar quines inquietuds, interrogants, creences, pors, anhels, ... conformen el pensament de la societat que la contextualitza.

Viure en Llibertat és el fruit d'una necessitat visceral de dir quant sentim que la frontera entre nosaltres i la natura s'ha dissolt, llavors assolim visions que no podem desxifrar si provenen d'impressions interiors o exteriors; i en tot aquest devenir, el centre sempre és l'home i amb els seus valors duals, entre el Sol i la Lluna, el Mar i la Terra, el passat i el futur, dibuixa la seva existència.

Així és com Josep Miralles aconsegueix traçar aquest llinar fent una simbiosi entre un llenguatge figuratiu i l'abstracció, un sincretisme del seu propi recorregut vers l'expressió pictòrica. L'obra que es presenta, d'una gran maduresa artística, ens mostra una clara assimilació dels llenguatges d'avantguarda, del trencament del pla, del moviment i les vibracions que emanen els fragments d'espai, i alhora n'oblida el sentit de la tradició dinàmica, de la memòria vers la pintura en la presència d'uns figures robustes, perfums d'antigues cultures mediterrànies, amb figures femenines que podrien ser La Ben Plantada, éssers de terra que ens signifiquen les seves ànsies de vida i la seva solidesa espiritual, quan la transparència de l'ànima s'endevina en el cos.

Tot aquest llenguatge plàstic trenca amb el culte al racionalisme geomètric i amb la

deshumanització a que s'ha arribat, per exemple, en les darreres manifestacions de l'art conceptual a partir del culte a l'objecte fruit d'una societat marcada per pautes purament consumistes i oblidant la importància dels valors històrics, del valor de la memòria, de la màgia i del mite. Dins l'eclecticisme de la nostra realitat artística, l'obra *Viure en Llibertat* podria relacionar-se amb els principis de la transvanguardia italiana, que a partir de la dècada dels 80 proposa un retorn a l'home, a l'espiritualitat i una reflexió vers el valor del passat, posant clarament en dubte la ficció que els valors acadèmics són contraris a la creativitat, i recordant altre cop, que la bellesa filosòfica del racionalisme abstracte, s'inicia en l'aprehensió de la natura que proposa l'organicisme barroc.

Tornen a aparèixer figures sobre un paisatge més proper als darrers treballs de Miralles, que han estat immersos en un llenguatge abstracte o en les

experimentacions amb el collage, però sempre amb un nexe: els sentiments viscerals plasmats amb la gestualitat de cada pinzellada. Aquesta obra presenta la conjunció, per una banda, d'un art figuratiu fruit d'una formació acadèmica, del domini i respecte per l'ofici, i per altre, d'un període amb una necessitat expressiva basada en l'abstracció, la simplificació de les formes, primer sorgides d'una amalgama de sentiments i interrogants proposats en alguns fragments de les obres figuratives, i que llavors la intencionalitat i la necessitat d'aprofundir aquells camins que s'anaven insinuant, van donar lloc a un període plenament abstracte.

“VIURE EN LLIBERTAT”, 1999 (140 X 620 cm.) Acrílic sobre tela.

HOMENATGE A SANT FELIU DE GUÍXOLS

JOSEP MIRALLES NACHER

Una obra de Josep Miralles

Viure en Llibertat, apareix en un moment de plenitud en la vida de l'artista, un moment màgic en el que és plenament conscient de si mateix. Tot això coincideix amb la sensació de plenitud que ens dóna el quadre. Miralles concebeix aquesta obra com un relat dels seus sentiments i de les impressions que li han anat forjant la percepció de la vida, és el seu relat que ens el comparteix perquè el fem nostre; i alhora, per a Miralles, aquesta obra és també un homenatge a la gent de Sant Feliu, a la gent de l'indret que ha escollit per viure.

Potser tan sols podem viure en llibertat quan hom pren consciència de si mateix, doncs la veritable llibertat es sent per dins. La llibertat l'anem construint dia a dia en la nostra vida, per ésser nosaltres mateixos, nus de roba. Els personatges d'aquesta obra viuen llur pròpia llibertat que es multiplica dins nostre. Les figures conscients de la seva veritat es mostren nues davant el món, sense perjudicis, sense necessitat d'amagar res.

Curiosament en aquesta obra apareixen cinc parelles, cinc formes d'estimar diferents, cinc maneres de complementar-se, i una manera d'entendre la llibertat: respectant l'altre en un acte d'amor. Parelles, figures, presències que es fusio-nen amb la natura en una mena de ritual sagrat, de comunió amb la natura, com a font de vida. I és amb el cromatisme del blau que Miralles resol aquesta fusió, en una narració de la forma de veure i sentir el món que té aquest artista. Una narració de records, de sensacions, de sentiments, de fragments de vida, també de fragments físics com els que estan presents

en tota la seva obra. L'espai d'atmosferes palpables en la densitat cromàtica, fragments de llum que afegeixen dramatisme a les escenes de manera que s'elimina l'anècdota, convertint-la en la plasticitat que afegeix vitalitat i misteri a l'acció.

Podem passejar per aquesta obra amb la inèrcia que ens produeix la barana de mar. Passegem per recrear-nos en l'espai, passegem conscients de que l'art necessita una mirada prolongada... i comença una possible lectura de les múltiples que cada instant pot donar. Apareix la família, l'origen, d'on venim, els records més tendres de la infantesa, el pare i la mare que fan possible la poesia d'enlairar un estel. Aquests somnis còsmics induïts pel joc els

volem atansar amb la màgia de l'amor platònic que comença a despertar dins el nostre, mentre anem descobrint nous sentiments, com la necessitat del complementari per a seguir caminant i somiant....

Llavors apareix l'estat d'enamorament, el desig d'expressar físicament allò que no troba paraules, i que sovint ens crea confusió quan, com aquesta parella, mirem a qui ens observa, potser per inseguretat o per protesta, però si superem aquest pas podem tornar a sentir la llibertat de l'aire, i jugar amb l'espai com feia la cometa, però nosaltres ara, hem après el fascinant

llenguatge de la dansa. Aquestes dues figures comunicades per l'espiral que dibuixen els braços són la dualitat del nostre món, són el dia i la nit del temps, són dues veritats entrelaçades, són l'essència de la vida, la continuïtat de la creació.

Seguim caminant i trobem personatges que juguen amb els coloms, com volent atansar la llibertat de les seves ales, o la imatge de la innocència de l'infant amb el símbol de la pau a les mans.

Tots aquests personatges que hem vist fins ara tenen la mirada dins el seu món, però hi ha en l'obra uns personatges que ens miren i que a més van vestits, personatges que podrien representar la part de la societat que no s'atreveix a mostrar llur veritat, per això signifiquen el càstig de l'expulsió del paradís, la vergonya de la nuesa, el pecat de la mentida, de la hipocresia, o el que és pitjor, de tapar-se els ulls davant la realitat. I en un extrem l'home que ven globus, que contempla tota l'escena però sense ser-ne partícip. I en l'altre extrem, la presència de la

plenitud, de la solidesa, de la veritable llibertat de viure. Presències impregnades de blau que per la fusió amb l'entorn ens apropen la profunditat d'aquest blau, éssers que han sentit, que senten la natura a la seva pell, que han lliscat el mar vers l'infinit horitzó seguint l'ona per atansar el cel, i retomen a terra essent personatges blaus, profunds. El blau de tots els temps, el blau que fa olor a història, el blau de la nostra essència mediterrània, el blau del mar impregnat en la nostra memòria vers el passat i els nostres somnis de futur.

Viure en Llibertat són fragments de vida, de vides.

I per acabar, espero que al mirar l'obra, cadascú se'n porti un bocí del mirall que va trencar Dionís fragmentant la realitat del món en tantes veritats com éssers.

Pilar Giró

Teatre, música i cinema a les escoles

Al llarg d'aquest curs 1999-2000 es continua portant a terme una activitat que ja compta amb una llarga tradició entre els escolars de Sant Feliu, la qual arriba, aquest any, a la seva desena edició. Naturalment, es tracta de la X Campanya de Teatre Escolar, alhora complementada pel VI Cicle d'Audicions i la III Campanya de Cinema.

D'un temps ençà s'ha procurat incrementar l'oferta de teatre amb altres vessants de les arts escèniques i amb el cinema, perquè, entenem que afavorir el coneixement a través de disciplines diverses és, alhora, augmentar les possibilitats de formació dels nens, nenes i joves que en gaudeixen, donant al professorat l'opció de treballar conceptes des d'un àmbit diferent al de les aules, en un intent de complementar la difícil tasca de formació que porten a terme des d'una vessant més lúdica, però, no per aquest motiu menys vàlida o menys interessant.

La participació en la campanya d'aquest curs s'ha vist incrementada gràcies a l'assistència a la mateixa d'escoles de les poblacions veïnes de la vall d'Aro, Calonge i la Bisbal d'Empordà. En total hi participen quinze centres, els quals agrupen alumnes des de 2 fins a 16 anys. Ens fa una il·lusió molt especial, la participació de la mainada de més curta

edat, i poder gaudir de l'entusiasme que mostren davant dels espectacles que els oferim.

El calendari d'activitat va d'octubre a maig i consta d'un total de vuit obres de teatre, deu pel·lícules i vuit audicions musicals amb una previsió d'assistència de deu mil dos-cents alumnes, dels quals,

fins el mes de desembre n'han assistit 2.837 a les funcions de teatre, 684 a les audicions musicals, i 758 a les sessions de cinema. S'ha seguit un criteri de programació que té en compte tant la qualitat i professionalitat dels grups que les porten a terme, com el fet que els continguts que presenten puguin ser útils als educadors i a les diferents assignatures que s'han de treballar, alhora que s'han atès els suggeriments d'aquests darrers pel que fa a obres i pel·lícules que els interessava especialment visionar. Així, s'ha redactat un dossier pedagògic que recull informació orientativa de cadascuna de les activitats i dels continguts que es poden treballar segons el grup d'edat i el cicle escolar al qual van dirigides per tal que, també des de les aules, es pugui fer un treball previ al visionat i un treball posterior de seguiment. Val a dir, que un altre dels objectius que va implícit en aquesta campanya és el de formar els nens, nenes i joves com a espectadors crítics de les arts escèniques i del cinema afavorint, al mateix temps, l'intercanvi i la participació conjunta de la població escolar de diferents centres en una mateixa activitat.

Seria desitjable que en un futur no massa llunyà, aquests joves espectadors esdevinguessin protagonistes en qualsevol de les disciplines que conformen aquesta campanya. Però, aquest, seria un altre tema del que queda per recórrer un llarg i complex camí, el de la formació artística "normalitzada".

Judith Albertí

Coordinadora del Teatre Auditori Municipal.

Plataforma de músics locals

Els propers dissabte 22 i diumenge 23 de gener es va celebrar l'Assaig Obert de la Plataforma de Músics Locals amb un total de 20 grups participants i 240 espectadors. El públic assistent va poder gaudir d'una mostra del futur de la música a la nostra ciutat, el qual, es dibuixa divers i de forta qualitat. Esperem que en properes edicions tots els grups que per impossibilitats de calendari no hi van poder participar, així com nous valors que puguin sorgir, facin créixer aquesta proposta, la qual, pretén ser una eina difusora i promocional dels intèrprets i creadors de l'àmbit musical de casa nostra.

Cantada de cançons de Nadal al CEIP Baldiri Reixach

El dia 21 de desembre, tot preparant les festes de Nadal a l'escola, després d'assajar a les classes amb la professora de música, es va dur a terme una cantada general de Cançons de Nadal.

Els nois i noies, amb els seus professors es van aplegar als baixos de l'escola, a uns llocs assignats, i des de P3 fins a 6è van anar cantant, fins i tot ballant la seva cançó. Cal esmentar l'atenció de tots/es per escoltar als seus companys.

La cantada va finalitzar cantant, tots a la una el "Fum, Fum, Fum".

CEIP Mn. Baldiri Reixach

Què passa amb els llibres de text quan arriba el mes de juny?

Alguns d'ells van a les escombreries (contenidor de cartró), d'altres ficats dins una caixa i endreçats a qualsevol armari o al garatge i els menys es deixen a d'altres nens; mentrestant les editorials, distribuïdores, etc... van fent el gran negoci amb l'educació. Els llibres de text representen una despesa molt grossa per les famílies.

Els representants de l'AMPA Baldiri Reixach, de manera coherent amb el nostre criteri que l'educació ha de ser gratuïta i per tothom, hem posat el nostre granet de sorra per abaratir el cost

d'aquests llibres.

Per aquest curs 1999-2000 hem posat en pràctica un nou sistema de distribució de llibres que consisteix en "llogar-los", és a dir, quan acaba el curs, els alumnes hauran de deixar els llibres a l'escola perquè puguin ser aprofitats pels companys que venen del curs inferior, i a la vegada ells mateixos es trobaran al setembre amb els que hauran deixat els alumnes del curs superior, això sí, pagant una quota (pot ser una tercera part de l'import dels llibres) per poder reposar els que es troben en mal estat o que els mestres considerin que s'han de canviar (sempre que portin quatre anys). Evidentment no ha estat fàcil aconseguir-ho, doncs cal un treball previ de mentalització dels alumnes durant tot el curs perquè tinguin cura dels llibres explicant-los els avantatges d'aquest sistema (avantatges educatius, socials, mediambientals, econòmics, etc.). No cal dir que és imprescindible que tant el professorat com l'AMPA treballin coordinats i motivats per impulsar aquesta iniciativa.

Ara únicament ens queda animar a d'altres AMPAS a que donin aquest pas cap endavant i suggerir a les famílies que amb una part del que s'estalviï amb aquest sistema, comprin d'altres llibres o contes per tal de fomentar el bon costum de la lectura.

AMPA Baldiri Reixach

Convivència a les escoles

Aquests últims dies ha estat notícia la sentència absolutòria que una jutge d'El Vendrell ha dictat en el cas d'un professor que va donar dues bufetades a una alumna d'un institut de Torderrembarra.

Lògicament aquest cas ha estat motiu de comentaris i discussions entre els claustres de professors de la majoria de centres educatius de Catalunya.

Només volem exposar aquí diferents opinions, de reconeguts intel·lectuals, que han anat sortint als mitjans de comunicació. A vostès lectors els toca pensar-hi...

Editorial de "El Periódico de Catalunya". 16.01.00

Una jutge ha absolt un professor d'un institut de Torredembarra que havia donat dues bufetades a una estudiant d'E.S.O. per haver imitat de manera burlesca els seus gestos. La sentència diu que l'actitud de l'ensenyant es pot enquadrar dins de l'anomenada "facultat correctora de l'educador", i fa una sèrie de reflexions sobre les dificultats a què s'enfronten els professors per mantenir l'ordre en unes aules cada vegada més conflictives.

La jutge té raó quan diu que l'agressivitat als instituts cada vegada és pitjor, especialment des que l'escolarització obligatòria arriba als 16 anys. Però encara que aquest diagnòstic sigui encertat, no ens hem d'equivocar -com fa ella- respecta als remeis que s'hi han d'aplicar. Perquè la sentència de Torredembarra legitima els càstigs físics a les aules, i això és un mal retrocés pedagògic. Educació i violència s'han de contraposar per principi com a conceptes incompatibles. Les úniques forces que han d'existir en la relació docent/alumne són les que emanen del respecte mutu, l'autoritat moral del professor i la seva habilitat professional.

Respectant el que s'ha dit anteriorment, és evident que això no ha de convertir els professionals de l'educació en possibles víctimes indefenses en les situacions hostils. Els centres han de tenir previstes mesures disciplinàries serioses i consensuades. Per aquest camí sembla que avança ara la normativa d'Ensenyament que amplia els dies de sanció als que es portin malament. Però a l'Administració li queda molt per fer, i l'educació no serà mai eficaç sense la col·laboració dels pares dels alumnes. Els nois són fills d'una societat cada vegada més agressiva, i la tasca dels docents és precisament inculcar-los els antidòts morals que equilibrin la violència mental i física. I això no s'aconseguirà evidentment per la via de propinar bufetades.

Vostè que hauria fet ?

Francesc Candel. El Periódico de Catalunya. 19.01.00

L'absolució judicial al professor de les dues hòsties a l'alumna llenguda ha portat cua. Em va tocar temps enrere fer una conferència en un institut a uns alumnes ja granadets. A l'última fila, una poca-solta deixava anar jocosos comentaris. Igual que lloques al voltant del gall, unes alumnes li reien les gràcies. De tant en tant m'interrompia amb preguntes que haurien estat bé en un col·loqui posterior, però no tallant el que un embastava. Jo capejava una situació tan incòmode com podia i la mestra va venir a auxiliar-me. Li va raonar, a aquell gall de corral pedagògic, que jo m'havia sacrificat anant a fer-los una conferència, que els estava regalant part del meu preciós temps, etcètera; els arguments que sempre s'esgrimeixen, i llavors, el xaval, paraules textuais, li va dir a la professora: "**Vostè calli, que vostè és una tia p...**" Vostè què hauria fet ? A mi em va envair la ira. La mestra em va advertir: "**A un alumne no se li pot pegar**". "**Vostè no -li vaig dir- perquè és mestra, però jo sí, perquè no ho sóc.**"

Encara sort que el noi es va arronsar. Després m'hauria penedit d'haver-li pegat, com em vaig penedir llavors de no haver-lo bufetejat.

Protestes per la decisió que justifica el càstig físic.

El Periódico de catalunya. 16.01.00

Associacions de pares d'alumnes i ONG han carregat contra la sentència d'una jutge del Vendrell que considera que els dos mastegots que un professor d'institut de Torredembarra (Tarragonès) va propinar a una alumna que es va burlar d'ell "**es poden incardinar dins de la facultat correctora que se li concedeix com a educador.**" La Federació d'Associacions de Pares d'ensenyament Secundari (FAPAES) ha qualificat la sentència d'inadmissible i considera que "**l'autoritat a l'aula no s'ha d'imposar mai amb violència, per lleu que aquesta sigui, ja que desautoritza la feina del docent**".

El secretari general de l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC), Carles Prieto, ha explicat que la seva formació exigirà a la Conselleria d'Ensenyament que obri un expedient disciplinari contra el docent, a més a més d'oferir-se a la jove agredida, Inmaculada Cachinero, per arribar a estudiar conjuntament la possibilitat d'emprendre accions legals contra la jutge que va dictar la resolució o portar el cas fins el Tribunal Constitucional. L'ONG Joves per la Igualtat ha emès, així mateix,

un comunicat en què assegura que no troba cap fonament legal per poder justificar l'ús del càstig físic.

Ensenyament ha admès que, malgrat que la inspecció i la delegació de la zona van tenir coneixement dels fets, no es va obrir cap expedient al professor.

Caña al Mono.

Quim Monzó. La Vanguardia. 14.01.00

Me parece ejemplar la sentencia de la juez del Vendrell que absuelve al profesor de un instituto de Torredembarra que le pegó dos bofetadas a una alumna que se negaba a hacerle caso y se burlaba de él en sus mismos morros. Según la sentencia, la alumna no tenía "ningún derecho a desobedecer al profesor ni a burlarse de él, siempre que sus indicaciones vayan dirigidas a corregir su forma de actuar mientras la alumna esté en el centro y dentro de las horas lectivas" y la actuación del profesor "puede incardinarse dentro de la facultad correctora que como educador se le concede respecto a los alumnos." La juez se pregunta: "¿Cómo puede exigírseles a estos profesores que, además de todo esto, eduquen a nuestros hijos si no se les permite que corrijan su comportamiento y, sobre todo, cuando no dudaríamos en pedirles responsabilidades si, por ejemplo, en una excursión nuestros hijos sufrieran algún daño en un descuido de los profesores?" Dejando a un lado este caso y las razones concretas de alumna y profesor, hay que reconocer que la vida en los institutos se ha vuelto difícil. Aún no han tenido que colocar detectores de metales para evitar que los alumnos entren en las aulas con armas, como en Estados Unidos, pero todo se irá. El festival de insolencias no se da sólo en la enseñanza. Lo vemos en las calles, en el comportamiento de motoristas, automovilistas, ciclistas y peatones. En el metro, en los autobuses, en el cine. ¿Cómo no va a ser así? Si de niños nadie se atreve a decirles que no pongan los zapatos en el sofá, ¿por qué de adolescentes no han de escupir las cáscaras de pipas a la cara de quien quieran?

¿Qué habría que hacer? De entrada, exigir

que la autoridad educativa no se lave las manos, y actúe. No todos los profesores tienen el temple de, por ejemplo, Biel Majoral. Anton Maria Espadaler me explicaba que, tiempo atrás, Biel Majoral fue profesor de lengua catalana en la escuela de magisterio de Sants. Según parece, el profesor anterior no sabia imponerse y los alumnos-¡futuros profesores!- se le subían a las barbas. El primer día que Majoral llegó a clase, substituyéndolo, intentaron hacer lo mismo. Empezaron a burlarse y le tiraron un balón. Con el otro profesor lo hacían a menudo. El profesor lo recogía y callaba. Pero el payés Majoral no hizo eso. Lo recogió, preguntó de quién era y, al recibir por respuesta un murmullo de risitas, sacó del bolsillo su navaja campera, con un palmo de hoja. La clavó en el balón y lo rajó en dos mitades. En la clase no se oía una mosca. Se terminó la indisciplina.

Y aún dudan de si hay que imponer castigos. ¿Cómo no? Hasta los alumnos deberían exigirlos. Y nada de dos bofetaditas y sanseacabó. Si yo fuese alumno sería el primero en pedirlos. Si fuese disciplinado, porque estaría harto de aguantar que los que no quieren estudiar dificulten las clases a base de salvajadas impunes. Si fuese indisciplinado, porque ser grosero sin riesgo no tiene gracia. Tal como está el patio educativo, uno se mea en la boca del profesor sin que nadie le rechiste. ¿Qué placer se saca de eso? Hacer el gamberro es mucho más apasionante si te juegas una expulsión de por vida o un manojo de azotes bien dados. Y que ningún progre se rasgue las vestiduras. En Gran Bretaña, sabio país, el castigo corporal se mantuvo hasta la penúltima década del s. XX y lo suprimió ni más ni menos que Margaret Thatcher, la valedora de Pinochet. No es casualidad.

Senyors, la polèmica està oberta, facin joc!

Jordi Estañol
Dolors Rubirola
F.Xavier Monfort
 Equip Directiu del CEIP L'Estació

El joc al pati

Els nens i les nenes tenen un dret a la vida a l'aire lliure, una necessitat d'espai on puguin moure's amb llibertat, que sigui segur, que provoqui ganes

El joc motriu és el rei del pati : córrer, saltar, grimpar, pujar i baixar, penjar-se, lliscar, balancejar-se...

d'experimentar i que motivi el plaer de descobrir la pròpia capacitat motora. El joc motriu té una gran importància pels infants de 0-6 anys; les escoles disposen d'aules de psicomotricitat on els infants desenvolupen les capacitats físiques però sempre hi ha alguna pauta que condiciona la seva llibertat. En canvi, en el pati el nen és realment autònom, però cal que tingui una oferta de jocs, que hi hagi un equipament que representi un repte pels nens i les nenes i que potenciï el seu desenvolupament global.

No hem d'oblidar que els infants d'aquestes edats també necessiten la presència de l'adult, que els dona seguretat sense intervenir. Principalment a l'Escola Bressol es constata que els nens i les nenes, per sentir-se segurs, els cal saber on és l'adult per poder-hi acudir quan el necessiten.

Per tot això, les educadores ens seiem sempre en uns llocs fixos durant l'estona de pati. Aquesta actitud de repòs i de no intervenció afavoreix l'autonomia dels nens i les nenes. L'educadora és el seu punt de referència, i si bé en un principi, durant l'adaptació, l'infant juga a prop seu, progressivament iniciarà desplaçaments cada vegada més llunyans, explorant l'espai i els elements de joc.

Per sentir-se segur, tan sols li cal saber on ha d'anar i on mirar quan necessita ajuda o recolzament pel que està descobrint.

Aquest "deixar fer" en llibertat per part de l'educadora, és el que provoca les ganes de descobrir, de repetir les vegades que vulguin el joc que més els complau, el lloc que més els agrada i amb qui volen relacionar-se.

El joc motriu és el rei del pati : córrer, saltar, grimpar, pujar i baixar, penjar-se, lliscar, balancejar-se... són bàsicament els jocs que més estona hi dediquen els infants, ja que es troben en un lloc on poden esplaïar-se lliurement i van adquirint autonomia.

Durant l'estona de pati, els nens i les nenes sovint passen de l'eufòria del moviment a estones de repòs; estan cansats i s'asseuen tot canviant de joc.

Llavors el pati els ofereix un altre estímul: descobrirà formigues, ombres, moviments d'arbres, la vida al carrer... i assegut contempla també el joc d'altres companys. Sense moure's va coneixent diferents maneres d'utilitzar els elements de joc avançant en el seu propi coneixement i és mitjantçant la imitació que va descobrint les seves pròpies capacitats. El pati és també un gran centre de vida social; el nen/a hi descobreix sensacions de frustració i impotència al no poder accedir allà on vol perquè el seu propi nivell maduratiu no li permet o perquè un infant més fort li ho impedeix. Solen sorgir conflictes que sovint són els infants mateixos qui els resolen i a la vegada van naixent sentiments d'ajuda cap als més petits, sentiments de cooperació entre els integrants del grup-classe i també provoca que sorgeixin petits grups units per les mateixes preferències de joc.

Hi ha també el joc sense joguines, jugar a cuinetes, botigues... cal simbolitzar-ho tot. El joc és més creatiu que en la pròpia classe: les fulles, les pedres i els pals, seran forquilles o gots, pa o pastís, segons la imaginació, qualsevol racó del pati serà la caseta (o un bar si convé) on els nens i les nenes reproduïxen la vida de l'adult. I a mesura que l'infant va dominant el llenguatge busca racons que li siguin acollidors, on fa la xerradeta, canta cançons i estableix les regles del seu joc: El que ell vol i amb qui vol.

Centre 0-3 anys

d'Educació Infantil i Familiar

Escola Bressol Municipal

Nou consell de centre, noves perspectives

El passat 26 de gener es varen celebrar eleccions per a representants al Consell de Centre del Centre de Formació d'Adults Sant Feliu de Guíxols.

Varen ser elegides pel sector alumnes Dolores Mateo Megías i Mª Dolors Ayats Borràs i pel sector mestres Montserrat Baró Ministrat, les quals s'incorporaran a l'òrgan de màxima decisió de l'Escola d'Adults, integrat ja, pel Director, Antoni Ferrer Vicens, la Cap d'Estudis, Dolors Gubau Fradera, el representant de l'Ajuntament, Joan Alfons Albó Albertí, en que actua com a secretària Mª Àngels López Vargas. Tots ells, junt amb la tècnica de Formació d'Adults municipal, Montserrat Puig Torres, les professores col·laboradores Mª Àngels Río Núñez i Anna Bigas García i les voluntàries Dolors Gómez, Maria Ponsatí, Rosa Pellicer, Francis Mayor, Assumpta Quingles i Concepció Mundet, seran les encarregades de tirar endavant els projectes que té l'Escola per aquest any de final de segle i que continuaran en el vinent que ens situarà en el nou mil·lenni.

Aquest curs 1999-2000, com a conseqüència de les gestions fetes el mes de juliol per l'Ajuntament de la Ciutat s'ha aconseguit que el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya ampliés amb una mestra la plantilla del Centre, cosa que ens ha permès amb l'ajuda de col·laboradores i voluntàries, a part de continuar amb l'oferta ja existent d'Etapa Instrumental, Etapa Bàsica i curs per a la preparació per a l'accés als Cicles Formatius de Grau Mitjà de Formació Professional, doblar aquest darrer donada la demanda i obrir cursos de Francès i Anglès, fer un nou curs per a la preparació per a l'obtenció del carnet de conduir per a persones amb dificultats en l'expressió oral i escrita, curs amb el qual ens coordinem amb les Autoscoles de la ciutat, la Policia Municipal i la Creu Roja.

També, prèvia cessió d'un nou espai, l'antiga aula d'Activitats Artístiques del Centre Cívic Vilartagues, per part de l'Ajuntament al Departament de Benestar Social hem aconseguit que ens dotin amb el material necessari per obrir un Centre d'Autoformació recentment inaugurat, destinat a totes aquelles persones que, per poca disponibilitat horària no poden assistir als cursos presencials.

Un altre projecte, ja vell, però finalment assolit, ha estat la signatura d'un pre-conveni entre l'Associació de Veïns de Vilartagues, Poble Nou i Tueda de Dalt, el Casal d'Avis de Vilartagues, l'Escola d'Adults i l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, per tal d'unificar les biblioteques de les tres entitats amb el fons ja existent en el Punt de Lectura, obert de 4 a 9 de la tarda de dilluns a divendres. Properament, i com a activitat conjunta del Punt d'Informació Juvenil, el Punt de Lectura i l'Escola d'Adults s'engegarà una campanya de recollida de contes i còmics per tal d'ampliar-ne el fons i difondre'ls entre els nois i noies que juguen a la plaça Salvador Espriu per intentar estimular la lectura i apropar-los a la biblioteca.

Encara ens quedarien més coses per explicar, com la possibilitat de que l'Escola el proper curs 2000-2001 pugui preparar per a l'accés a la Universitat als majors de 25 anys, o d'una televisió interna, o d'un projecte per Educació d'Adults de la Unió Europea, però de tot això, si s'escau, ja us en farem cinc més endavant. Moltes gràcies a tothom que ens ha ajudat.

Escola d'Adults

C.F.A. Sant Feliu de Guíxols

Activitats diverses de l'IES Sant Elm

Participació dels alumnes de l'IESI Sant Elm en el projecte europeu Coastwatch-99

Alumnes de de 3r ESO que cursen el crèdit variable "Treball de camp" van participar el passat mes de novembre en l'edició corresponent a l'any 1999 del programa Coastwatch que, sota el patrocini de Greenpeace, es porta a terme a tot el litoral europeu.

El grup va inspeccionar la zona costanera compresa entre la Platja de Sa Conca i la Punta Garbí, anotant tots els materials contaminants i riscos ambientals detectats a la zona. També es van fer proves de laboratori a fi de determinar la presència de bacteris del gènere *Streptococcus* i la quantitat de nitrats present a l'aigua.

Els resultats han estat tramesos als coordinadors provincials i serviran, juntament amb els dels altres equips de treball establerts a la resta d'Europa, per elaborar l'informe anual de l'estat del litoral europeu que finalment és lliurat al Parlament Europeu. El fet que els grups d'inspecció siguin totalment independents de qualsevol poder polític (majoritàriament són centres educatius) dóna una especial rellevància a aquest informe, en el qual el nostre centre hi participa des de fa sis edicions amb la intenció de fomentar l'educació ambiental entre els alumnes.

Exposició de dibuixos i pintures Alumnes de 1ESO de l'IESI Sant Elm

Del 22 de desembre al 15 de gener van estar exposats al primer pis de l'Ajuntament dibuixos d'alumnes de 1ESO del nostre centre.

La iniciativa de l'exposició va ser del professor del centre Josep Miralles, a partir de la mostra de dibuixos que havia anat recollint dels alumnes de 1ESO des que el nou sistema educatiu es va implantar el curs 96-97. I l'Ajuntament ens va oferir el seu suport per tal de poder-la realitzar.

Pensem que està bé que aquesta exposició s'hagi pogut fer al mateix Ajuntament perquè és bo que els centres d'ensenyament siguin oberts i s'acostin a la ciutat.

Els mateixos alumnes s'han sentit satisfets de poder ensenyar aquests dibuixos. Qualsevol expressió artística ha de poder ser contemplada, i així s'ha fet amb les obres d'aquests *petits genis carregats d'energia i potencials amagats*, tal com els defineix Josep Miralles.

Esperem de poder tornar a repetir activitats d'aquests tipus ben aviat.

L'IESI Sant Elm participarà en la prova Cangur 2000

L'IESI Sant Elm aquest curs 99-00 participarà en la prova Cangur 2000, que se celebrarà el proper 16 de març. La prova Cangur 2000 que promou la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) contempla quatre franges d'edat o nivells (alumnes de 3r d'ESO, alumnes de 4t d'ESO, alumnes de 1r de Batxillerat o Cicles Formatius de Grau mitjà i alumnes de 2n de Batxillerat o Cicles Formatius de Grau Superior).

La prova Cangur 2000 pretén popularitzar i promoure entre els joves el gust per les matemàtiques. I aquest és l'objectiu que ha portat el centre a participar en aquesta trobada.

La convocatòria d'aquest any és doblement atractiva ja que s'emmarca dins de l'any 2000, Any Internacional de les Matemàtiques.

Sens dubte que serà interessant de participar-hi.

L'IESI Sant Elm destina el 0'7% del pressupost per ajudar el Tercer Món

El Consell Escolar del nostre centre, a proposta del claustre de professors, va decidir a la seva darrera reunió, destinar el 0,7% del pressupost de l'any 1999 per ajudar el Tercer Món.

Davant la negativa dels responsables del Departament d'Ensenyament, amb informe jurídic inclòs, de la possibilitat d'incloure aquesta partida amb càrrec a les despeses de funcionament, el Consell va destinar-hi 75.412.- de recursos propis obtinguts de la comissió de les màquines de begudes que hi ha al recinte escolar. Els diners es destinaran a la ciutat agermanada de Nueva Trinidad que va sol·licitar temps enrera una dotació econòmica per a l'adquisició d'un molí elèctric de blat de moro i una bomba d'aigua per a fer regadiu.

ACTIVITATS DE NADAL A L'IESI SANT ELM

Col·lecta per a un centre escolar del Txad

Els alumnes de 1C de batxillerat de l'IESI Sant Elm varen realitzar el passat dia 22 de desembre una col·lecta pels carrers i establiments de la nostra ciutat, amb la finalitat de contribuir econòmicament a la construcció d'un centre escolar al Txad. Aquest projecte està promogut i gestionat per Intermón. La col·lecta recaptà 73.529 pessetes, que foren ingressades, el mateix dia, en el compte d'aquesta organització no governamental.

Preparació de paneres i regals per a l'Asil-Residència de la nostra ciutat

El propassat 22 de desembre els alumnes de l'IESI Sant Elm van preparar, com ja és habitual en aquestes dates diverses paneres- un total de trenta-dues- per a la gent de l'Asil- Residència de la nostra ciutat, amb productes i viandes que ells mateixos havien anat portant al centre.

L'activitat va ser completada amb una cantada de nadesles per part d'un grup d'alumnes que van anar a la mateixa Residència per tal d'obsequiar a cadascun dels residents amb un petit regal personal.

IESI Sant Elm

Activitat de l'IES Sant Feliu

Per celebrar l'inici de les festes nadalenques, hem dedicat l'últim dia de classe a fer una sèrie d'activitats diverses: Com ja és tradició, des de fa més de vint anys, es recullen productes alimentaris per elaborar unes paneres que aquest dia els alumnes més grans lliuren a l'asil i a l'hospital. També els grups de cant coral i instrumental, formats per alumnes de 1r i 3r d'ESO i dirigits pel professor de música, han anat a cantar nadesles a l'asil i a l'hospital. Hi ha hagut una exposició de maquetes realitzades pels alumnes del cicle formatiu de grau mitjà d'electricitat, ressaltant per la seva acurada construcció la del propi edifici de l'institut. Els alumnes de 4t d'ESO han aprofitat aquest dia per vendre coques i begudes amb la finalitat d'aconseguir diners per al viatge de fi de curs. També va tenir molt d'èxit el sorteig d'un aparell de música i d'una panera de Nadal.

Com a activitat global del centre s'ha fet una ullada al segle XX des de diverses vessants: esportiva, històrica, tecnològica i artística. Prèviament els diversos grups d'alumnes van buscar informació sobre l'apartat assignat i aquell dia van elaborar un mural on s'exposaven els esdeveniments i personatges d'aquest segle que, per una cosa o altra, els ha impactat més a nivell personal o social. Tots aquests murals es van exposar conjuntament al passadís central de l'institut. D'aquesta manera cada grup d'alumnes va poder veure el treball dels altres i fer-se una idea global del segle XX.

IES Sant Feliu

Reflexions de l'IES Sant Feliu

Ja fa tres mesos que som al centre nou. Deixant de banda la satisfacció de tots els ganxons de tenir el centre acabat, la inauguració oficial amb la representació de tots els estaments, la innegable magnificència arquitectònica de l'edifici ... ens sembla adequat fer una reflexió més personal, recollint els comentaris i les opinions de la gent que hi conviu diàriament.

Com qualsevol família, i en aquest cas una família molt nombrosa, que estrena casa, la il·lusió inicial de repartir les habitacions, de col·locar els mobles, de penjar uns quadres ... es veu estroncada per petits problemes que d'haver-los previst abans serien de fàcil solució. No és qüestió de fer-ne una relació però sí de manifestar-ne la seva existència i les conseqüències que en patim tots en la nostra convivència laboral i personal diària.

No ha estat fàcil per a ningú habitar-se al nou edifici: els alumnes que han de canviar sovint de classe, que han de trobar el seu lloc idoni al pati ...

Els professors que abans ho teníem tot a l'abast i ara quan et deixes alguna cosa ja ni intentes anar a buscar-la perquè està a quilòmetres d'on ets. Els conserges que se'ls ha multiplicat la feina : més distàncies, més aules, més claus, més fotocòpies...

Malgrat tot, hem arribat a la fi del primer trimestre, molt cansats però animats a continuar i a millorar la nostra tasca i convivència diària.

IES Sant Feliu

Informacions diverses

Segona trobada de l'alcalde Joan Alfons Albó amb el, fins fa poc, delegat d'Ensenyament Àngel Guirado

Un dels temes que en aquests moments les dues administracions - local i Generalitat - desitgen poder activar i resoldre definitivament és la finalització de les obres pendents a l'IESI Sant Elm (edifici i accessos), ja que cal que la ciutat sigui coneixedora de l'existència de 2 instituts a Sant Feliu i que els dos reuneixin prou condicions d'infraestructura. No cal oblidar que tots esperem que ben aviat aquest institut imparteixi estudis oficials d'idiomes, amb la qual cosa cadascun dels dos centres tindrà uns estudis comuns - ESO i batxillerat -, uns estudis propis - l'IESI Sant Feliu: els cicles de grau mitjà i superior de Formació Professional i l'IESI Sant Elm els estudis oficials d'idiomes. Seguint amb el tema d'obres cal informar que el delegat es va comprometre a intervenir en el CEIP L'Estació suprimint les barreres arquitectòniques, l'any 2000, i posteriorment (a partir del 2001) continuarà la mateixa intervenció en els altres centres públics de primària. Seguint amb el tema d'actuacions a les escoles de primària l'alcalde demanà al delegat que es fes una inspecció per a revisar tot allò que són mesures de seguretat i es determinà de fer-la des de l'Administració local (a través dels serveis tècnics d'urbanisme) però amb el vistiplau dels serveis tècnics d'urbanisme de la delegació d'ensenyament.

Quant al suport de català per als alumnes d'incorporació tardana, que des dels centres s'està reclamant a l'Ajuntament i que en definitiva és competència del Departament d'Ensenyament de la Generalitat, Àngel Guirado informà que per una banda l'IESI Sant Elm compta amb 170 hores de reforç (SEDEC, que depèn d'Ensenyament) i per altra banda ell personalment està fent gestions per poder-ne oferir al CEIP Baldri i Reixach (a l'hora de tancar aquesta edició s'ha aconseguit 1/3 de l'horari d'un professor).

Amb tot cal tenir en compte que, tant aviat com s'hagi aprovat el pressupost municipal, l'Ajuntament oferirà una ajuda complementària als centres que ho han sol·licitat i que s'ha comprovat que existeix un nombre d'alumnes que presenten aquesta necessitat de suport de català. (cal tenir present que en aquests moments no existeix cap ajuntament que financii aquesta despesa que com hem assenyalat forma part del nombre de professorat que des de l'administració de la Generalitat concedeix a cada centre en funció de l'alumnat i de les característiques especials d'aquest.) Una qüestió estretament lligada a la problemàtica esmentada és el tema de l'escolarització. El delegat demana a l'administració local (a través dels serveis socials i d'educació) que es col·labori per a engegar el procés de matriculació corresponent al curs 2000-01. Es vol fer un treball previ de detecció de nens i nenes amb necessitats educatives especials (NEE) i situació de risc de marginació per tal de fer una reserva de places a tots els centres. En detectar més de 2 casos per unitat a p3 a les escoles concertades, la Generalitat les subvencionarà. Aquesta actuació es realitza en els cursos on es dona un canvi total d'alumnat -p3 i 1r d'ESO-.

Aquesta entrevista va tenir lloc el dia 3 de novembre de 1999.

Després de les eleccions del govern de la Generalitat de Catalunya es donaren canvis quant a llocs i càrrecs dels diferents departaments de la Generalitat. Així dins l'àmbit educatiu en aquests moments la conselleria d'Ensenyament és dirigida per Carme Laura Gil i, per altra banda la delegació d'Ensenyament a Girona és a càrrec de Melcior Cruzate de Palau.

Nova adreça del Servei Municipal d'Educació

Des del 3 de gener d'enguany, el Servei Municipal d'Educació està ubicat als baixos de la Casa Albertí, al carrer de la Penitència, 10. La casa que va llegà el pintor Josep Albertí està essent objecte d'una reforma en la seva totalitat per encabir una exposició permanent de l'artista.

L'horari d'atenció al públic és de dilluns a divendres de 10 a 13 h. Es mantenen els mateixos números de telèfon (972 82 08 10), fax (972 82 11 94) i l'adreça de correu electrònic (edustgu@ddgi.es).

L'Ajuntament signa dos convenis de col·laboració amb l'Escola Oficial de Turisme de Catalunya

El dimecres 2 de febrer, l'alcalde, Joan Alfons Albó, la directora de l'INSETUR, Josefina Díaz i el director de l'Escola Oficial de Turisme de Catalunya, José Antonio Donaire, van signar dos convenis de col·laboració entre ambdues institucions. L'acte va comptar amb l'assistència de Xavier Civit, director general de Turisme de la Generalitat de Catalunya i la vicerectora de Política Acadèmica de la Universitat de Girona, Anna Maria Geli.

El primer dels convenis que es van signar és relatiu al manteniment de l'edifici del Monestir en el qual hi ha instal·lacions municipals (l'Àrea de Cultura amb l'Arxiu i el Museu i Radio Sant Feliu) i l'Escola Oficial de Turisme de Catalunya. El conveni preveu que les despeses de manteniment i consums de l'edifici es reparteixin entre ambdues institucions en funció de l'espai que ocupen actualment.

El segon conveni és refereix a la col·laboració en matèria acadèmica i de formació entre l'Ajuntament i l'Escola de Turisme, col·laboració reflectida en el desenvolupament de projectes relacionats amb l'activitat turística de la ciutat. Els 25 projectes que

s'han proposat seran desenvolupats per 25 estudiants o parelles d'estudiants de manera que el municipi aconsegueix revertir l'I+D que genera l'Escola Oficial de Turisme en la gestió turística del municipi al mateix temps que els estudiants de l'Escola apliquen els seus coneixements teòrics en casos reals del municipi que forma part de la seva vida quotidiana. A més a més, l'Ajuntament oferirà una compensació als estudiants un cop lliurat i avaluat positivament el treball per la Comissió Mixta que té cura del desenvolupament del conveni.

Inici de les assignatures de lliure elecció del segon semestre

El dimarts 15 de febrer van començar les assignatures de lliure elecció del segon semestre que organitzen la Universitat de Girona i l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols. Durant aquest semestre s'impartiran tres assignatures: Com es llegeix un diari. Introducció al llenguatge periodístic, a càrrec d'Enric Serra, D'Homer a les llegendes a càrrec de Xavier Cortadellas i Claus de lectura del món contemporani a càrrec de Josep Martinoy.

Visita del vicerector de Formació Continuada de la Universitat de Girona

El dilluns 24 de gener el vice-rector de Formació Continuada de la UdG, Alfons Martinell, va visitar les instal·lacions de l'Escola Oficial de Turisme de Catalunya i es va entrevistar amb representants de l'Escola i de l'Ajuntament. D'entre els temes tractats, assenyalar que s'està treballant en la realització d'alguns dels cursos d'estiu de la Universitat de Girona a la nostra ciutat durant el proper mes de juliol.

Memòria curs 98-99

1. EDIFICIS ESCOLARS

Manteniment i millora dels centres

• Pla de manteniment

Durant el curs s'han fet inversions en el manteniment dels tres centres públics d'educació infantil i primària. La quantitat invertida aquest curs ha estat de **3.936.729 Pta.**, quantitat que no inclou les despeses ordinàries de funcionament (llum, aigua, gas, gasoil, neteja).

ACTUACIONS MÉS RELLEVANTS:

CEIP GAZIEL	1.406.944
Ampliació alarma	66700
Manteniment i reparació calefacció	120.877
Treballs pintura	142.448
CEIP MN. BALDIRI REIXACH	892.796
Instal·lació d'una porta-vidriera	258.358
Manteniment i reparació calefacció	343.987
CEIP L'ESTACIÓ	570.171
Pintura baranes	111.360
Ampliació sistema d'alarma	48.720
Manteniment i reparació calefacció	86.330

- Al cost desglossat per centres cal afegir-hi 927.155 Pta.- de despeses, bàsicament de materials de construcció, ferreteria, pintura, revisions de parallamps etc.
- Instal·lació d'una font a la pineda de l'IESI Sant Elm (69.368 pta).
- Seguiment de les obres del nou IES.
- Manteniment i neteja de les pinedes municipals dels dos instituts.

• Pla de millora

El Pla de millora als centres, que s'ha dut a terme l'estiu de 1999, ha comportat una inversió municipal de **4.271.176 Pta.** en els tres centres públics d'educació infantil i primària.

2. ACTIVITATS DE SUPORT I RECURSOS

- Suport als centres públics d'educació infantil i primària per al manteniment i funcionament dels menjadors escolars:

CEIP L'ESTACIÓ: Un monitor 2 h diàries d'octubre a juny amb un cost de 519.678 Pta.

CEIP MN. BALDIRI REIXACH: Un monitor 2 h 30 min diaris amb un cost de 558.000 Pta.

CEIP GAZIEL: Compra d'una màquina de pelar patates per valor de 196.620 Pta.

- Suport de llengua catalana per a alumnes immigrants. Activitat que es va iniciar el mes de maig a petició dels centres docents d'ensenyament reglat de la ciutat. Per a realitzar aquesta tasca des de l'Ajuntament es va subvencionar el cost d'aquest suport, per mitjà de la FEDAPA, amb la finalitat d'impartir classes de català als alumnes amb una comprensió i expressió mínima o nul·la de l'idioma.

El cost d'aquesta activitat ha estat de 326.513 Pta.

- Suport a la FEDAPA en l'organització del cicle de conferències adreçat als pares, concretat en la realització de 7330 fotocòpies del programa de xerrades.
- Suport a la FEDAPA en l'elaboració d'un dossier de legislació escolar, concretat

en la realització d'11.250 fotocòpies.

- Tramesa als centres de les informacions d'interès que arriben al Servei.
- Suport als centres, per mitjà de la Brigada Municipal, els dies de les festes: Castanyada, Dia de l'Escola, Sant Jordi.
- Col.laboració amb l'Escola Oficial de Turisme.
- Col.laboració i participació en les activitats dels Tallers d'Història.

3. SUBVENCIONS*

RELACIÓ DE SUBVENCIONS ATORGADES

SOL·LICITANT	CONCEPTE	QUANTITAT
FEDAPA	Dia de l'Escola als centres següents: Gaziel, L'Estació, Baldiri, C. de Maria, IESI Sant Elm, IES Sant Feliu, E.Bressol	280.000
CEIP MN.BALDIRI REIXACH	Desplaçaments alumnes EI, CI al teatre	35.000
IESI SANT ELM	XVI edició Premis Sant Jordi	75.000
IESI SANT ELM	Exposició sobre el Marroc	25.000
FEDAPA	Conferències - col·loqui	150.000
CEIP L'ESTACIÓ	Fotografia i reprografia projecte ARBRES	45.000
AMPA CEIP MN.BALDIRI REIXACH	Fira intercanvi de llibres escoles públiques	60.000
TOTAL		670.000

* Les subvencions per a les escoles i associacions de pares per a biblioteques i compra de llibres figuren en la memòria de la Biblioteca Municipal.

4. ORGANITZACIÓ DE LES ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ/CURSOS DE FORMACIÓ CULTURAL AMB LA UNIVERSITAT DE GIRONA

- Les matrícules del curs 98/99 s'han realitzat íntegrament des del Servei, incloent les corresponents liquidacions econòmiques i la tasca administrativa i de gestió que comporta l'activitat que finalitza amb el lliurament dels certificats d'assistència.
- L'oferta del curs 98/99 ha augmentat en una assignatura respecte del curs 97/98. També el número d'alumnes ha augment passant de 193 el curs 97/98 a 275 el curs 98/99. La distribució d'alumnes per assignatures ha estat la següent:

Turisme i medi ambient: 56 / Els reptes de l'euro: 45 / Introducció al jazz: 43
Tendències del cinema contemporani: 80 / Drets humans i educació : 51

5. ALTRES ACTIVITATS

- Organització de la xerrada "Ciutat sostenible i educació" a càrrec de l'Àrea de Medi Ambient el 23 de març.
- Publicació del llibret sobre l'oferta educativa de la ciutat.
- Organització de la mostra Expotrebball del 24 al 30 de maig al Centre Cívic Tueda. Xerrada sobre el món laboral el 27 de maig.
- Coordinació administrativa del programa sobre prevenció de malalties bucodentals.
- Coordinació administrativa del Programa de Salut Escolar juntament amb l'Equip de Salut Escolar de l'Àrea Bàsica de Salut.
- Col.laboració amb l'Àrea de Desenvolupament Local en el projecte "El veinatge universal de les microempreses".
- Col.laboració amb l'Àrea de Serveis Socials en el programa de garantia social "Manteniment d'instal·lacions turístiques" i en la Unitat d'Escolarització Externa (UEE).
- Coordinació de la inauguració de la Plaça Mn. Baldiri Reixach el 20 de maig.
- Col.laboració amb el CEIP Mn. Baldiri Reixach en la conferència sobre l'esmentat pedagog que es va dur a terme el 20 de maig.
- Edició del llibret sobre l'oferta educativa de la ciutat i els centres d'ensenyament.

6. CONSELL ESCOLAR MUNICIPAL

- Realització de les tasques de secretaria del Ple i de les seves comissions, elaboració de la memòria anual i redacció i coordinació de L'Escola, full informatiu del Consell Escolar Municipal (núm. 7, abril de 1999).
- Coordinació de les tasques derivades del Consell (acords, campanyes escolars etc.).

7. CONSELLS ESCOLARS DELS CENTRES PÚBLICS

- Assistència d'un tècnic del Servei conjuntament amb el regidor als consells escolars dels centres amb representant municipal (IES Sant Feliu, IESI Sant Elm, CEIP Mn. Baldiri Reixach, CEIP Gaziel, CEIP L'Estació, CFA i Escola Bressol.

8. PREINSCRIPCIÓ I MATRICULACIÓ ALS CENTRES DOCENTS DE LA CIUTAT

- Participació en la Comissió de Matriculació dels centres d'educació infantil i primària i en la dels centres de secundària obligatòria. Secretaria de les comissions.
- Realització i edició d'un díptic informatiu amb les dades corresponents al procés de matriculació, especificant les zones d'influència dels col·legis públics i la normativa publicada al DOGC. Recollida i difusió de les dades de matriculació de tots els centres educatius.

9. FORMACIÓ DEL PERSONAL

Assistència dels tècnics del Servei a les VII Jornades del Consell Escolar Municipal de Girona "L'educació en una societat democràtica" (5 i 6 de febrer de 1999) i al congrés del Projecte Educatiu de Ciutat (Barcelona, 7-10 d'abril de 1999).

10. ATENCIÓ AL PÚBLIC

Des del mes de gener de 1999 el Servei es va emplaçar en el local núm.13 de les Galeries Sant Joan. La nova ubicació va comportar la confecció d'un horari diari d'atenció al públic. Això ha derivat en un augment de les consultes presencials dels ciutadans, a més de les nombroses consultes telefòniques. En el període gener-juliol, s'ha atès presencialment un total de 51 persones. Les consultes més nombroses han estat les relacionades amb el procés de matriculació (19) i les sortides i possibilitats d'estudis un cop finalitzat l'ESO (10).

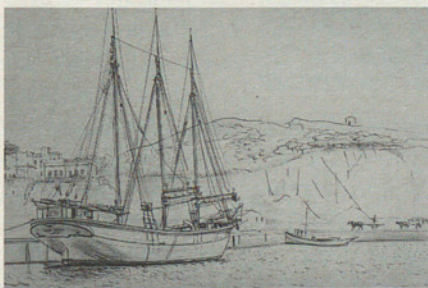
Exposicions

Exposició "La Badia de Sant Feliu"

Coincidint amb la mostra de commemoració del centenari del naixement de Gabriel Amat, s'inaugurava una petita exposició, "La badia de Sant Feliu", formada per diverses peces procedent del fons del Museu i una de Jaume Pons Martí cedida per la Col·lecció de la baronessa Carmen Thyssen. Amb posterioritat, s'hi ha afegit una altra obra atribuïda a Jaume Pons Martí oferta pel Sr. Sais.

Les obres exposades han estat les següents:

- Jaume Pons Martí, *Vista de Sant Feliu de Guíxols* 1894
- E. Rosselló, *Racó de Llevant* 1884
- Joan Carreró, *Vista del racó de Ponent* 1898
- Eugène Jean Pujol, *Una Festa Major* 1955-58
- M. Cuyàs, *La Cucanya* finals s.XIX
- Joan Carreró, *Racó de Llevant* 1883
- Pere Caimó, *Vista General de Sant Feliu* 1857
- Josep Amat, *Vista de la badia de Sant Feliu de Guíxols* 1961
- Pellegrin, *Vista de Sant Feliu de Guíxols* 1889
- Jaume Pons Martí (atribuïda), *Part de la badia de Sant Feliu*

L'exposició mostra, ja que encara roman oberta, diferents aspectes de la badia guixolenc: l'evolució de les edificacions a la façana marítima, de les embarcacions de lleure i comerç, els espais dedicats a drassanes i als llaguts de pesca, festes marítimes tradicionals com la cucanya,...

Commemoració del naixement de Gabriel Amat

Fins a finals del mes de gener de 2000, hem pogut redescobrir a les sales d'exposició temporal del Museu la figura artística de Gabriel Amat. Nascut a Barcelona el 2 d'agost de 1899 i fill de pare comerciant, fou el segon de quatre germans, els quals tots tingueren dots d'artista, com ho demostra el conegut pintor Josep Amat. Ell, tot i saber dibuixar, s'inclinà més per l'arquitectura i durant la seva vida exercí com a arquitecte. Tot i la seva professió, no deixà de banda la pintura, tant és així que el 1922 guanya un premi, però, tot i l'èxit del concurs, no era constant en la seva producció pictòrica i no va ser fins el 1931 que Gabriel va fer la seva primera exposició col·lectiva d'aquarel·les. El mateix any fa la seva primera exposició individual en una cèntrica sala de Barcelona. Després d'aturar la producció artística nou anys, el 1940 tornarà a pintar i anirà realitzant exposicions a Barcelona amb molt èxit. El 1942 Gabriel rep el Diploma de l'Exposició de Belles Arts de Barcelona. El 1949 es casa amb Rosa Guimerà amb qui tindrà dos fills, Gabriel i Mireia. A partir de 1950 exposa periòdicament a diferents galeries fins el 1977. El 1984 mor a l'edat de 85 anys.

La inauguració d'ambdues exposicions comptà amb la presència de la família de Gabriel Amat, i també de la baronessa Carmen Thyssen., a qui l'alcade oferí alguns espais nobles de la ciutat perquè la baronessa pogués sospesar una possible exposició de part de la seva col·lecció a la nostra ciutat.

Passada aquesta exposició, l'obra de Gabriel Amat continuarà present a la nostra ciutat ja que, per una part, Mireia Amat, filla del pintor, ha donat una obra al Museu i, per l'altra, Carmen Thyssen ha volgut adquirir sis obres del pintor per poder-les donar al Museu.

Exposició El món de la Joguina. Joguines Grans

L'Associació Joguetmaniàtics ha organitzat, amb la col·laboració de l'Ajuntament, aquesta mostra de joguines antigues de gran format que ha pogut visitar-se els caps de setmana i els dies festius des del 4 de desembre de 1999 al 23 de gener del 2000 al primer pis del Casino La Constància. L'exposició ha obtingut un notable èxit de públic i ha assolit un ressò mediàtic important. S'hi han mostrat més de setanta peces datades entre finals del segle passat i els anys seixanta. L'exposició també s'ha obert concertadament a les escoles.

Assistència al Fòrum de Patrimoni Marítim de la Mediterrània a Gibraltar

Els dies 18-21 de novembre de 1999 se celebrà a Gibraltar el Fòrum del Patrimoni Mediterrani '99, jornades que pretenien esdevenir espai d'intercanvi d'idees i experiències entre diferents institucions i associacions de preservació i difusió del patrimoni. També es pretenia impulsar diferents grups que treballassin problemàtiques i aspectes concrets del patrimoni marítim; en sorgiren els següents:

- Documentació del patrimoni marítim: criteris comuns per al registre, classificació, mètodes de treball i instruments de descripció.
- Preservació d'embarcacions: vaixells històrics i tradicionals, criteris, registres d'embarcacions,...
- Legislació: a diferents nivells (local, nacional, estatal,...) i per a diferents tipus de patrimoni (flotant, immaterial,...)
- Patrimoni natural marítim
- Arqueologia subaquàtica
- Activitats educatives

El primer dia quedava reservat al patrimoni marítim, i es dedicà a presentar diferents projectes i treballs que s'estan portant a terme. El Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, integrat dins la xarxa La Mar de Museus, hi fou present i donà a conèixer el conjunt patrimonial de la secció local de l'estació de salvament marítim (secció que era de la Sociedad Española de Salvamento de Náufragos). S'hi explicaren els elements que conformen aquest conjunt (l'edifici-caseta, el bot, el carro, la diversitat d'elements: salvavides, llançacaps, fanals,...), el projecte de condicionament de la caseta i diferents aspectes del discurs de la futura exposició permanent: el context històric en què es va fundà la secció local, l'aspiració de poder oferir dades i informacions del salvament marítim d'altres parts i d'altres èpoques, passades i actual. També es descriví l'espai privilegiat del promontori on es

troba la caseta, context en el qual posseïm altres aspectes patrimonials a tenir en compte: l'antic magatzem o tinglado del port (anterior a 1920), l'edificació on es tenyien les xarxes (Perols o tenyidors), els antics norais i fortim del mateix promontori del Fortim.

De moment es confirma que de les 51 estacions que la Sociedad Española de Salvamento de Náufragos va instal·lar al llarg de la franja litoral de l'Estat Espanyol, la de Sant Feliu de Guíxols és l'única que es conserva íntegrament. Pel que fa al litoral mediterrani, no tenim notícia d'altres conjunts conservats (A Catalunya, es conserven 2 bots, a Calafell (bot de 1920, completament restaurat i amb poques parts originals, i a Vilanova i la Geltrú). Ja fora de l'àmbit mediterrani, cal esmentar el patrimoni conservat al Regne Unit (la Col·lecció de la Royal National Life-Boat Institution al Museu Old Royal Naval Dockyard a Chatham, amb bots de finals i principis de segle fins l'actualitat; al Museu de Cardiff), a Dinamarca (Fiskeri-og Søfartsmuseet d'Esbjerg), i a Portugal (al Museu Marítim de Lisboa). D'alguns dels membres presents al Fòrum (Museu Marítim del Pireu de Grècia, Drassanes històriques de Chatham al Regne Unit) estem a l'espera de rebre més notícies.

Una actuació privada ha permès de conservar un grafit de tipus mariner

Des de fa temps se'ns assabentà per part de la família Maura que en un parament de la fàbrica que regentaven, a la carretera de Girona, hi havia pintat o dibuixat un vaixell de navegació a vela.

Havent desaparegut la com a fàbrica de fer taps de la família Maura i havent passat tot l'edifici (estructura i estances) d'origen a adaptar-se com a negoci de venda de mobles, es va tenir l'encert de respectar la representació del vaixell. Així doncs, per part del personal de l'empresa Expo Mobi

(i abans, Mobles Tarragona), se'ns ha facilitat en tot moment el poder veure, fotografiar i analitzar aquesta petita singular obra.

El vaixell en qüestió és fet amb llapis carbó i va ser fixat sobre un suport d'estuc o lliscat a la calç. El model representa un bergantí amb les veles quadres desplegades, també quatre flocs a proa i la vela popal cangrea o àurica. No hi ha desplegada cap vela d'estai. Hi ha representada una única figura al bell mig de la coberta, amb una espasa enlairada a la mà, acció que es podria interpretar d'ordre bèl·lic si ens atenem a les portelles representades com a llocs de canó (que també podrien ser només de decoració).

El nom de "Veloz" hi és representat dues vegades i amb caligrafia molt diferent. Ens dóna peu a pensar en noms com "Audaz", "Rayo", "Atrevida",... donats a naus lleugeres de guerra de la Marina Espanyola, que per la seva rapidesa feien accions d'intrusió i retorn immediat amb informació.

Grafitis apareguts al nostre monestir

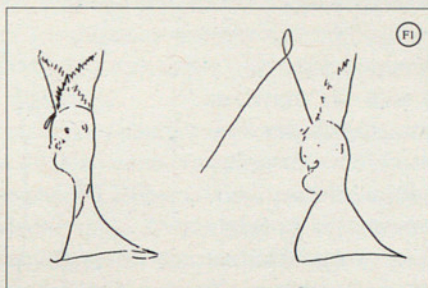
El passat 26 de novembre, M. Àngels Casanovas ens donà una conferència sobre grafitis, durant la qual esmentà com també en el nostre monestir han aparegut grafitis de diferents èpoques i temàtiques, i que foren localitzats dins la torre del Fum i a d'altres paraments de dependències de rectoria. Els grafitis de la torre del Fum foren ja estudiats per ella mateixa i en donàvem notícia a l'Informatiu del Museu i Arxiu, núm. 12, de setembre de 1992.

Els grafitis localitzats dins les dependències de la rectoria foren detectats l'any 1998 de manera força curiosa i que ens val la pena donar-ne constància. Al conjunt del monestir hi ha zones localitzades afectades per la termita. Aquest animal lucifugus es nodreix del que pot trobar de les fustes que formaren part en la construcció inicial de l'edifici (bigues, portes, llindes,...). En el cas de les llindes i durant les obres de remodelació de l'edifici els anys 1987-90 es posà de manifest que molts espais ocupats per llindes, aquestes havien desaparegut com a matèria i solament en quedava la seva forma buida i un piló de pols. Aquest efecte tan destructiu obligà l'empresa que portava l'obra, a utilitzar aparells d'ultrasons per tal de detectar espais buits i amagats; com ho foren armaris tapiats o portes cegades, ja que es considerà perillós fer-hi càrrega constructiva en espais que podien ser buits per dins.

La termita es desplaça d'un lloc a un altre mitjançant galeries que excava en paraments o sòls on l'obra és de baixa densitat, travessa fàcilment el guix i quan ho ha de fer a l'aire lliure, es cobreix d'una capa protectora mentre avança, superant així amb aquesta capa, els efectes perniciosos, per a ella, de la llum. Des dels responsables del Museu i Arxiu Històric de la ciutat, es vénen controlant aquests rastres visibles de galeries cobertes amb les quals els tèrmitis avancen. Seguint un d'aquests rastres, vam observar que petits traços amagats

sota diverses capes de calç de diferents periodicitats pictòriques, no encaixaven prou amb les característiques galeries del tèrmit, encara que relativament a prop uns dels altres.

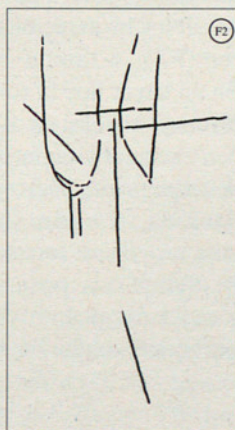
Inicialment i amb afany de recerca discreta, es posaren al descobert traços que amb certa imaginació podien encaixar amb conceptes de navegació o altres traços clarament identificables, com ho

són dos caps de persona que nosaltres identifiquem com a caps de bisbe (F1). També hi ha altres grafismes uns de complexos i altres de més senzills, però que de moment els entenem abstractes i els valorarem en una altra ocasió (F2).

Constatada la intencionalitat d'aquestes manifestacions sobre el suport on es feren, com foren fets, així com una certa diversitat en els motius ens donaren peu a valorar la importància de l'època en què es realitzaren. Per fer aquesta valoració passarem a realitzar també un estudi de la dependència on es localitzen aquest traços.

L'estança, quan la reconeguérem oferia les següents característiques: mesurava: 5'35x5 metres, i una paret la compartimentava en tres espais, dos d'ells ho eren com a habitació i l'altre com a zona d'entrada. En realitzar-hi obres el mes de desembre de l'any 1998 pensàrem de protegir els grafitis que llavors ja estaven localitzats o controlats. Durant les obres que es portaren a cap,

s'enderrocà un mur per així aconseguir una nau més espaiosa. Aquest mur, per la seva potència de gruix, ens va fer pensar que era un parament molt antic i ara en aquest moments, podem sobre criteris de plànols del s. XVII i XVIII i amb estudis fets ocularment sobre estructures, constatar que aquest mur arrencava des de l'extrem adossat a l'absidiola de creuer fins també adossar-se a la torre del Corn on les empremtes encara hi són evidents (es podria haver usat aquest mur com a defensa de l'accés al cor que el 1613 s'hi arribava des de l'exterior de l'església?). El que sí és cert és que aquest mur serví com a paret de dependències de rectoria i així aconseguir finalment en aquest lloc l'espai abans ja esmentat. Tot això s'esdevenia a partir de l'any 1613 (època d'acabament de l'actual rectoria) ja que consten com a obra feta¹ i algú grafiés a mode de crònica els motius que intentem esbrinar i situar en el temps.

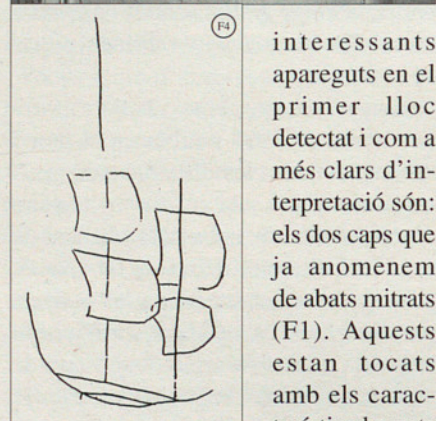
Les obres de 1998 anul·laren el mur i conseqüentment les dues habitacions, i quedaren al descobert traces d'arrencament de volta possiblement de canó amb llunetes de reforç tal com es posa de manifest encara en les naus de per sota (planta baixa) i la de sobre (planta segona) i que a bon segur donà l'estil de voltes a tot l'edifici barroc posterior (anys 1700-1747).

Aquestes apreciacions en les estructures d'edificació es confirmen pel lloc on aparegueren els grafitis, que foren realitzats sobre primera capa del lliscat, després de l'arrebossat d'obra finalitzada i amb posterioritat, foren tapats amb capes de calç i a vegades de diferents colors. Això ja solament ens demostra una periodicitat més aviat llarga que no pas curta. En ser els grafitis realitzats, com ja hem dit, a la primera capa de lliscat, ens porta a pensar que foren fets poc temps després d'haver-se fet l'estança per a ser utilitzada. Nosaltres trobem evidències que aquest espai podria classificar-se el 1700 com a obra ja feta segons plànol del 1613, però caldrà aprofundir en les investigacions per arribar a resultats més concloents.

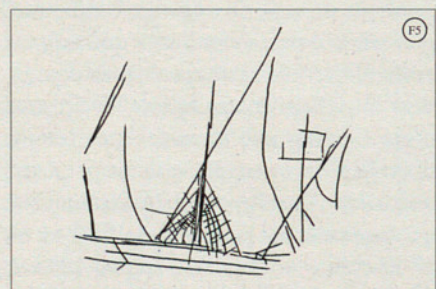
¹ Es pot constatar en el plànol, que hi ha a l'arxiu de Sant Feliu de Guíxols, d'autor desconegut.

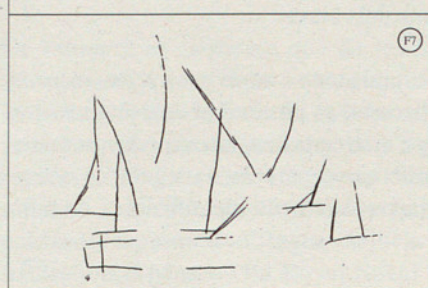
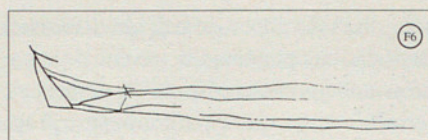
El grafits, motiu principal d'aquest treball, foren localitzats a diversos paraments de la sala esmentada i dividida amb l'envà avui ja desaparegut, i es localitzaren en un dels paraments que ens semblen més antics. El primer lloc on es detecten les primeres empremtes fou a la part dreta esbiaixada per l'adaptació d'una finestra, el mateix biaix a la part esquerra també dona grafits, així com també en les parets confrontants dels mateixos biaixos(F3).Els grafits més

interessants apareguts en el primer lloc detectat i com a més clars d'interpretació són: els dos caps que ja anomenem de abats mitrats (F1). Aquests estan tocats amb els característics barrets mitra. Altres traços molt diferenciats ens expliquen formes de velams quadres (F4) o de navegació a vela llatina (F5) altres traços més indefinits o poc destacables per al moment com ara cercles o línies molt encreuades, que els deixem per a una futura recerca.

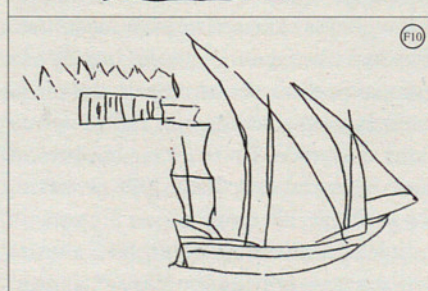

Un segon parament és l'espai esbiaixat que ve pel davant del primer ja esmentat (els dos formen l'encaix interior dels brancals d'una finestra). En aquest lloc

i amb les mateixes característiques d'alteració, són destacables els següents motius: el possible casc esquematitzat d'una embarcació (F6), un xabec amb veles llatines incomplet, per la seva degradació(F7), una altre xabec també incomplet, però amb

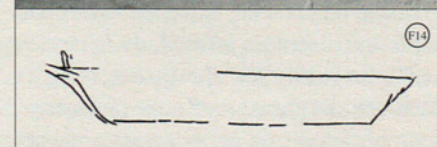
possibles insinuacions d'anar a vela i a rem(F8), i també traços diversos. En un tercer lloc hi són ben representats diversos vaixells, un d'ells un xabec molt ben executat i que no ofereix cap mena de dubte: casc, bec-espól a proa, popa llançada, tres veles llatines....(F9). Un altre vaixell amb característiques acusades de xabec ens posa en la temptació d'endevinar quelcom de complicat (F10), l'arboradura, que en aquest vaixell ens

és mostrat, es pot considerar com a poc pràctica per a la navegació. Pels anys 1700 el xabec clàssic experimenta certes modificacions en el seu aparell i sorgiren models anomenats "místics" el que volia dir certa combinació d'altres veles junt amb les llatines. D'aquests vaixells en sorgiren amb diversos aparells (F11-12) i sobretot el místic "pingue genovès" fou el que pre-

dominà més a la Mediterrània. El que ens toca i volem examinar, és aquest representat a la figura (F10) d'aquest treball. Fent reflexió del que se'n sap de navegació a vela (excloem el rem que no hi ha traces d'ells) l'entnem poc operatiu, així és com ens ho diu el grafit: casc relativament interpretable com

de xabec, el pal trinquet amb la inclinació cap a proa amb vela llatina i llatina també la del pal major; és en el pal de messana (popa) on solament hi són representades veles quadres, i falta d'una manera o altra una llatina o la ja més evolucionada trapezoidal (cangrea) per tal d'ajudar la maniobra amb el timó. El traç en zig-zaga que surt de la part alta del pal de popa pot interpretar-se com a gallardet així com la traça rectangular amb divisions s'interpreta com a senyera; encara que molt exagerada, és habitual en altres grafits que ja es coneixen d'altres llocs. Tampoc l'entnem com a grafit

inacabat per quan ja s'entrellaça amb el vaixell més ben definit (F13). La figura d'aquest vaixell hi és idealitzada a la F16. Una altra silueta amb forma de casc es troba en el parament més llarg dels estudiats i hem d'entendre el grafit com a complet.

No hi ha cap més traç important prop d'ell que es pugui confondre (F14). Part del botalló amb la roda de proa i el caperol són ben patents, així com la forma de popa. Sabem que els xabecs foren embarcacions molt utilitzades per accions de pirateria ja en el segle XVII, tipus d'embarcacions que al llarg dels anys experimentaren transfor-macions en molts casos en les seves característiques de velams; aquestes embarcacions es denominaren vaixells místics. Aquests vaixells en totes les variants que van experimentar van perdurar fins a finals del segle XVIII. Entnem així que les representacions ressenyades els podem fer encaixar dins una periodicitat d'execució entre els anys 1600-1700. No cal dir que ens engresca de poder anar aprofundint aquestes apreciacions, i poder aconseguir més dades sobre els paraments d'habitació i els tipus de grafits representats.

El muntatge (F15) fet a partir del puntejat d'interpretació de la F7 ens porta cap a una embarcació similar a la F9; això també és aplicable a les figures 5 i 8 ja que també les trobem incompletes. La figura F17 és una bona mostra del xabec que va impevar a la Mediterrània. El que no podem pretendre és comentar qui o quantes persones foren els executors dels grafits ni el perquè ho feren, però quant als motius de navegació, qui els va fer sabia força el que volia dir, tota vegada que l'estança no té vista directa al mar, ans el contrari és una zona reclosa i obaga del monestir. Caldria fer-ho de memòria o mitjançant apunts. També és notori que els útils emprats no foren sempre els mateixos, ja que els traços hi són en diferents gruixos, profunditats i direcció de traç. Com veiem, el conjunt monàstic ens segueix aportant informació diversa.

Néstor Sanchiz i Guerrero

Darreres donacions

L'empresa Antiguitats Caldes ha fet donació d'una cadira de llescar suro.

El Sr. Antoni Vilà Romaní ha donat al fons del museu un llum "Petromax" i una panera de vímet de pescador.

El Sr. Nicolau Espuña ha donat dues aquarel·les de Turner, un guaix amb sèpia de Lloret i diverses làmines.

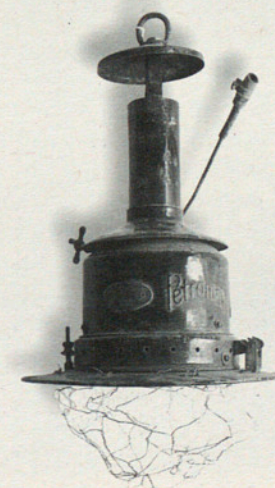
El Sr. Francisco Perez Fuertes ha donat el següent material:

- 2 llançadores
- 1 cos de màquina de cosir
- 1 retalladora per fer mostres
- 1 màquina de mesurar la resistència de fils per tracció.
- 1 màquina d'escriure "Hispano Olivetty"
- 1 màquina de calcular "Minerva"

El Sr. Isidre Pernal ha fet donació d'un important lot de material, entre el qual

destaquem les següents peces:

- 1 màquina d'esmerilar taps
- 1 aparell de triar taps per decantació
- 1 joc de fulles de màquines de carrar
- 1 bombo vibrador
- 7 varetes de fusta per a màquines de barrina
- 1 lot de ganivets per fer taps a mà
- 1 lot d'originals en fusta de dissenys de peces mecàniques metàl·liques (disseny original per obtenir el motlle).

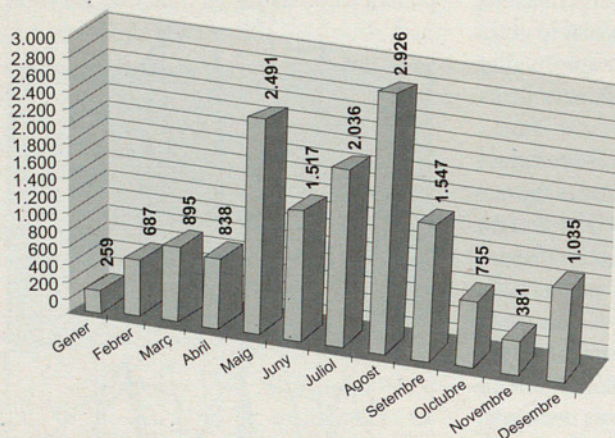

Memòria 1999

Estadística de visitants

El Museu d'Història de la Ciutat ha rebut durant el 1999 un total de 15.367 visites físiques a les seves exposicions temporals, permanents i actes organitzats a la seu del Monestir. A continuació oferim l'evolució de les visites per mesos. Com podeu comprovar persisteix una marcada estacionalitat de les visites que són molt més altes entre juny i setembre. La pujada del maig és habitual ja que s'hi comptabilitzen els visitants a l'exposició de flors, que any rere any rep una gran afluència de visitants.

Cal tenir en compte que si valorem les exposicions individualment (un usuari sol visitar més d'una exposició en una mateixa visita) i comptem les realitzades fora de la seu del museu, el total de visites teòriques o utilitzacions dels productes culturals oferts pel servei ens dona un total mínim de: 20.860 utilitzacions.

Del total de visites físiques, 12.427 corresponen a visites individuals i 2.840 a visites en grup.

Aquestes darreres es distribueixen en nombres absoluts de la següent manera: 908 visites en grups escolars, 909 visites en grups de jubilats i 1.023 visites del segment altres grups. Percentualment queda expressat així:

Visites escolars

Febrer: 76 de primària (de 6 a 12 anys), 129 de secundària (de 12 a 16 anys)

Març: 25 de primària, 348 de secundària.

Abril: 25 de primària, 167 de secundària.

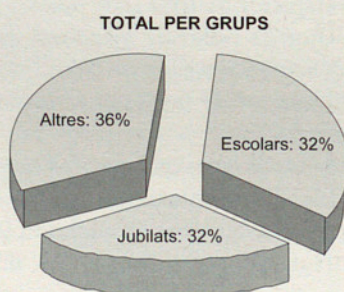
Maig: 49 de secundària.

Juny: 89 de secundària.

primària i 782 de secundària.

Visites escolars guiades:

22-2-99	Institut Vicens Vives. Girona (Crèdits de síntesi)
23-2-99	Institut Vicens Vives. Girona (Crèdits de síntesi)
9-3-99	Institut de Cassà de la Selva (Crèdits de síntesi)
15-3-99	IES la Bisbal d'Empordà, visita al museu, passeig i salvament.
24-3-99	Col·legi Gaziel. 3r. primària, visita al museu i monestir.
25-3-99	CEIP Gaziel 4rt. primària.
29/31-3-99	IES St Feliu. Consulta del programa "benvinguts a l'arxiu"
26-4-99	CEIP St. Antoni de Calonge
27-4-99	IES de St. Feliu (Crèdit de síntesi)
28-4-99	IES de St. Feliu (Crèdit de síntesi)
14-4-99	CEIP Les Alzines 1r. ESO
4-6-99	CEIP Massanet de la Selva

Ingrés, registre i emmagatzematge de materials al fons

El 1999 s'han realitzat 432 nous registres de materials als fons del museu. Hem de tenir present que això significa que s'ha d'avaluar l'estat de conservació dels objectes, el seu tractament i consolidació en cas que sigui necessari, la inscripció al llibre de registre que documenta inicialment l'objecte o objectes, el siglatge i el seu correcte emmagatzematge.

Aquests registres són els que presentem a continuació segons la seva classificació genèrica:

Eines i equips	318 registres
Objectes d'art	50 registres
Ús domèstic	26 registres
Objectes religiosos	5 registres
Ús personal	3 registres
Edificis i les seves parts	2 registres
Objecte industrial	1 registre
Objecte militar	1 registre
Objecte social	1 registre
Objectes/conjunts Arqueològics	1 reg.
Pendents de classificació	24 registres

Magatzems de reserva

Aquest any s'ha condicionat el magatzem de reserva de fons del carrer Santa Teresa, amb tasques de neteja i pintura del local, dotant-lo d'infraestructures bàsiques, prestatgeries, elements de seguretat i correcció ambiental. També s'ha iniciat la tasca d'ubicació i documentació dels materials. Està previst dedicar més temps a aquestes tasques tan necessàries i a intentar, durant el proper exercici, iniciar la informatització de la documentació dels fons del museu.

Consultes als fons del museu

Tot sovint es realitzen consultes de la documentació i la bibliografia dels fons del museu. En aquest apartat només consignem les consultes que han implicat un contacte directe amb els objectes estudiats.

- Consultes de particulars:
  2. temes: art (fons Albertí) i ceràmica (pipes)
- Consultes d'entitats/institucions:
  2. temes: arqueologia (paleolític de la Selva).

L'Hora del conte: campanya El Racó dels Contes

El darrer trimestre de l'any passat, la Diputació de Girona, amb col·laboració amb l'Escola de Teatre El Galliner, va començar a oferir a les Biblioteques de les comarques gironines una campanya de narració de contes titulada "El Racó dels Contes". Per l'èxit de la primera edició, van voler repetir-ho ampliant l'oferta a les nombroses biblioteques que havien quedat fora la primera vegada.

I així la segona edició va començar el gener del 2000, i la Biblioteca Municipal de Sant Feliu s'hi va acollir. La campanya consta de 10 sessions de contes d'una mitja hora de durada cadascuna, aproximadament; es va iniciar el divendres 14 de gener, i desde llavors cada divendres, a les sis de la tarda, hi ha sessió de contes, i així durant 10 setmanes. La darrera sessió tindrà lloc el divendres 24 de març. Tanmateix, independentment d'aquesta campanya concreta - que seria bo que es mantingués des de la Diputació de Girona com a suport a les Biblioteques-, la Biblioteca Municipal de St. Feliu pretén oferir, regularment un cop al mes durant aquest any 2000, sessions de l'Hora del Conte.

Els conta-contes de "El Racó dels Contes" són o bé professors i professores de l'Escola de Teatre El Galliner, o bé actors i actrius de l'Associació Professional d'aquest col·lectiu

de la província de Girona. Durant totes les sessions s'han intentat establir una sèrie d'hàbits entre els nens i nenes assistents que, a mesura de repetir-los mitjançant la mateixa fórmula d'una sessió a una altra, els nens poguessin, si no aprendre, si més no conèixer; per exemple, lligar les sessions de contes amb llibres que ja hi ha a la Biblioteca, estimular el préstec entre els infants, recordar-los la importància del silenci - establint un sistema d'aplaudir "diferent" -....

Les sessions de contes han estat, habitualment, una activitat amb molt reclam a les biblioteques, i a Sant Feliu també s'ha notat. Malgrat que la primera sessió del gener va ser poc concorreguda (probablement perquè des del mes d'agost no hi havia hagut més sessions de contes i s'havia trencar l'hàbit de la gent d'assistir-hi), a la resta de sessions hi ha assistit una mitjana de 30 o més nens i nenes, i una desena de pares o mares.

La narració de contes té, per se, uns valors propis intrínsecament lligats, tradicionalment, al món de la lectura i

les Biblioteques: manteniment de les arrels de la tradició oral, desenvolupament de la imaginació en els nens, despertar l'interès pels contes, per la lectura, en definitiva.

El fet que l'Hora del Conte es faci des de la Biblioteca és un reclam per a què aquesta es doni a conèixer, obrint la possibilitat a persones que potser MAI haurien entrat en una Biblioteca, hi portin els seus fills i puguin arribar a esdevenir-ne usuaris, ells i els seus fills. I si més no, aquests no-clients hauran fet un primer pas fonamental que és tenir coneixement que existeix un **servei de Biblioteca Pública obert a tothom i gratuït**, saber què hi poden aconseguir i poder decidir si és útil per a ells o no.

A tall de conclusió, una dada significativa: el dia del mes de gener amb un volum de préstec de llibres, videos i revistes més elevat -tant d'adults com d'infants- va ser, precisament, el divendres 28, en què hi havia sessió de l'Hora del Conte. Casualitat? Més aviat no.

Foto: X. C-R.

Presentació de llibres

El passat mes de febrer va haver-hi a la Biblioteca Municipal dues presentacions de llibres: d'una banda, el divendres 4, el llibre *Viatge a la mediterrània interior*, de Josep Cullell. La darrera obra d'aquest autor guixolenc fa un recorregut per Itàlia, Grècia, les seves illes,... que, com va remarcar Eusebi Ayensa - que va presentar l'obra - va més enllà de ser una guia de viatge, ja que incorpora tot un seguit de sensacions i emocions

personals del propi autor, en aquest cas, viatger d'aquesta mediterrània. La presentació d'Ayensa va anar fent un recorregut paral·lel al del el llibre pels diferents països de la Mediterrània que hi són esmentats, i establint un pont entre la Mediterrània que ara es pot visitar i la que havia estat fa segles, fonament de la cultura clàssica.

D'altra banda, el 25 de febrer es va presentar el llibre *Balades gregues*, del qual ara Eusebi Ayensa - hel·lenista, que ha impartit al Centre Cultural Monestir de St. Feliu

el curs "La civilització grega", en el marc dels cursos de formació cultural del Servei d'Educació - n'és el prologuista i traductor. La presentació va anar a càrrec de Maria Àngela Vilallonga - professora de llatí de la Universitat de Girona -, i va ser especialment significatiu recordar a Ma Àngels Anglada, recentment desapareguda, que justament va escriure l'epíleg a aquesta obra.

L'obra és una edició bilingüe - en grec i català - i és especialment interessant destacar-ne el pròleg en què es fa un estudi de la cançó popular grega i, especialment, de les balades - origen, temàtiques -.

La Biblioteca Municipal és oberta a qualsevol tipus de propostes per a presentacions de llibres, que seran valorades pel personal de la pròpia Biblioteca per tal que es puguin dur a terme.

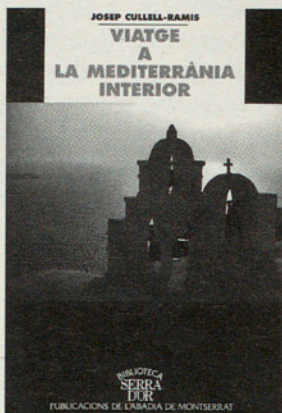
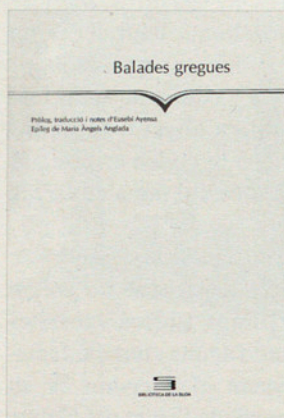

Foto: X. C-R.

Novetats

VÍDEOS

En castellà

Al este del Edén

Gigante

Rebelde sin causa

El Quijote (serie de TV)

En anglès

Quédate a mi lado

City of angels

El Hombre que susurraba a los caballos

LITERATURA

Novel·la i narracions

AUSTER, Paul. *Timbuktu*

BARNES, Julian. *Anglaterra, Anglaterra*

CELA, Camilo José. *Madera de boj*

CULLELL, Josep. *Viatge a la*

Mediterrània interior

CUNNINGHAM, Michael. *Les Hores*

(Premi Pulitzer 1999)

DOMÍNGUEZ, Martí. *El Secret de*

Goethe (Premi Prudenci Bertrana 1999)

ELLIS, Bret Easton. *Glamorama*

FISHER, Robert. *El Caballero de la*

armadura oxidada

FRANK, Anna. *Diari d'Anna Frank*

FREIRE, Espido. *Melocotones helados*

(Premi Planeta 1999)

GÜNTER, Grass. *El Tambor de hojalata*

(Premi Nobel de Literatura 1999)

LLOYD, Josie. *Junts!*

MCCOURT, Frank. *Lo es*

MOIX, Terenci. *Chulas y famosas*

MONCADA, Jesús. *Calaveres atònites*

MORELL, Antoni. *La Neu adversa*

MUÑOZ, Josep. *Els Somiegs del nadador*

solitari (Premi Pere Calders 1998)

PAIROLÍ, Miquel. *L'Enigma*

PRECIADO, Nativel. *EL Egoísta*

(Finalista Premi Planeta 1999)

ULLMANN, Linn. *Abans que t'adormis*

Novel·la històrica

GORDON, Noah. *El Último judío*

MATA, Jordi. *La Segona mort de*

Shakespeare (Premi Nèstor Luján 1999)

RUFIN, Jean-Christophe. *El Cerco de*

Ispahán

Novel·la fantàstica

KING, Stephen. *Corazones en la*

Atlántida

KOONTZ, Dean. *Tinieblas*

RICE, Anne. *Pandora*

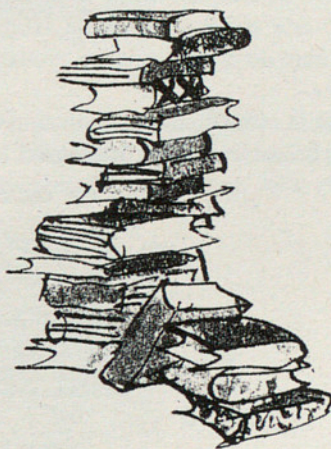
Novel·la eròtica

ANÒNIM. *Kamasutra*

Novel·la rosa

STEEL, Danielle. *El Largo camino a*

casa

TEMES DIVERSOS

Excursions i viatges

LÓPEZ, Joan. *Montseny, itineraris pel*

parc natural

Llengua i Literatura

BALADES gregues

DAY, David. *El Anillo de Tolkien*

Cuina

PUJOL, Joan. *La Cuina de casa nostra*

MONTIGNAC, Michael. *Menjar per*

aprimar-se

Biografies

UHLMAN, Fred. *Història d'un home*

Altres

ANUARI estadístic de Catalunya 1999

COLUBI, Pepe. *El Ritmo de las tribus*

ESTIVILL, Eduard. *Nen, a dormir*

IMPUESTO sobre el valor añadido: ley

y reglamento (1999)

LEGISLACIÓN administrativa (1999)

LINDO, Elvira. *Yo y el imbécil*

La NOVA biblioteca escolar

El VATICANO contra Dios

Revistes i diaris per al 2000

La Biblioteca ha canviat algunes de les publicacions que rebrà durant l'any 2000: com a noves, hi ha la revista d'art Goya i la revista científica Newton. Es mantenen la majoria de les publicacions que ja són habituals. En total, 5 diaris i 77 revistes. A continuació trobareu el llistat de les revistes i diaris que rep la Biblioteca, ordenats alfabèticament.

Diaris

Comarcals

Diari de Girona

El Punt

Nacionals

Avui

La Vanguardia

Esportius

Sport

Revistes

Aecork News

L'Amic de Paper

Àncora

L'Avenç

L'Avi

BOP (Butlletí Oficial de la Província de

Girona)

Bricolage & Decoración

Cachorros y Mascotas

El Carrilet

Casa Jardín

Cavall Fort

Comer y Beber

Cosmopolitan

Cuadernos de Pedagogía

Cuorpomente

Descobrir Catalunya

Desnivel

Dirigido Por

DOGC (Diari Oficial de la Generalitat

de Catalunya)

Dragon Ball

Economics Catalunya

Editur

Educación y Biblioteca

Elle

Enderrock

Euromodelismo

Faristol

Fitness

Fotogramas & Video

Geo

Goya

Guix

Historia 16

Hobby Consolas

I Love English

Integral

Interviu

Inversión y Capital

El Jueves

Karma-7

Labores del Hogar

Lecturas

Man

Más Allá

Mi Jardín

Micromanía

El Mueble

Mundo Científico

Muy Interesante

National Geographic Magazine (Ed.

Española)

Natura

Navegar

Newton

Patrones

Pc World

Popular 1

La Proa

Qué Leer

Revista de Defensa

Revista de Girona

Revista Musical Catalana

Selecciones

Ser Padres Hoy

Solo Bici

Solo Goles

Solo Moto Treinta

Speak Up

Super Foto Práctica

Super Junior

El Temps

The Time

Tiro Liro

Todosport

Top Auto

Viajar

El Víbor

Web

Memòria 1999

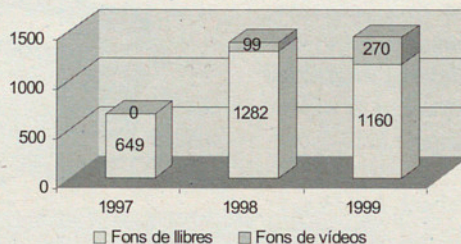
Us presentem a continuació un resum de l'activitat que ha dut a terme la Biblioteca Municipal durant el 1999. En general, es pot constatar la **consolidació d'una massa de clients habituals i un creixement generalitzat de l'ús dels Serveis de la Biblioteca per part d'aquests clients.**

1. Fons:

S'ha augmentat el fons amb 1.160 llibres - semblant al 1998 - i amb 270 videos. En total, cal destacar la col·lecció de 369 videos que ha permès obrir la secció de consulta i préstec de vídeos - sobre les condicions d'ús i préstec us informaran a la pròpia Biblioteca o bé les podreu trobar en l'anterior número d'aquest Butlletí. El nombre de diaris i revistes també s'ha mantingut respecte el 1998 - 5 diaris i 83 revistes -.

Pel què fa al 2000, trobareu en aquest mateix número de *L'Arjau* la relació de títols de diaris i revistes de la Biblioteca.

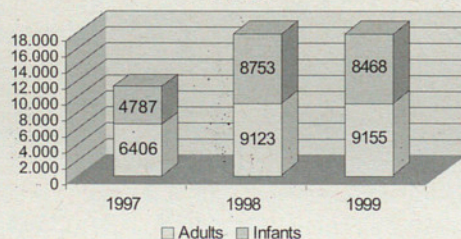
Creixement del fons

2. Visitants:

Qualsevol persona que entri a la Biblioteca a fer una consulta, llegir, utilitzar qualsevol dels seus Serveis -Préstec, Internet,...-. En total, 17.623 persones han passat per la Biblioteca - 9.155 adults i 8.468 infants -, gairebé els mateixos que el 1998. La diferència està en què ha descendit una mica el públic infantil a favor dels adults.

Visitants

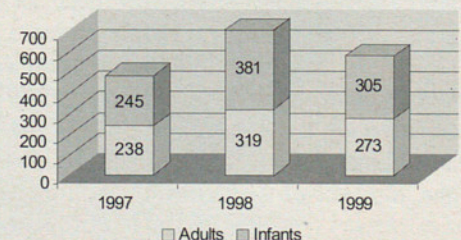

3. Nous usuaris:

Són les persones que es fan sòcies de la Biblioteca per primera vegada per tal de poder utilitzar el Servei de Préstec.

El 1999, 578 nous usuaris - 273 adults i 305 infants -, uns 120 menys que l'any anterior. Probablement això indiqui un estancament de l'actual Biblioteca en els seus usuaris més habituals i que calgui trobar només maneres d'atraure el client potencial.

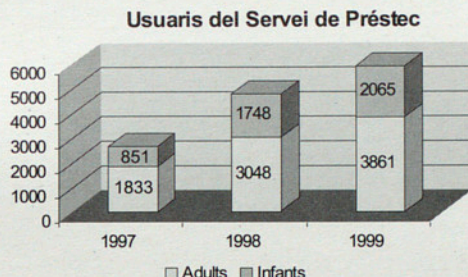
Nous usuaris

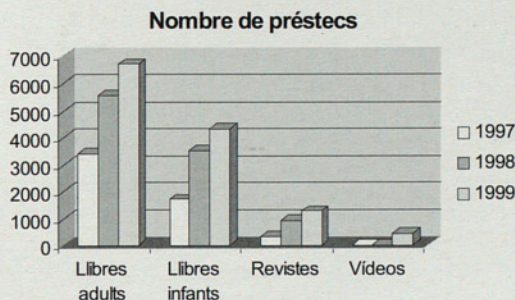

4. Servei de Préstec:

Hi ha hagut un creixement respecte al 1998 - 1.200 persones més -, i un total de 5926 persones - 3861 adults i 2065 infants - han usat aquest servei. Lògicament, el nombre de llibres prestats també continua creixent: en total 11.010, repartits entre 6.699 llibres per a adults i 4311 per a infants- cosa que significa un increment de 1.500 llibres d'adults i 1.000 d'infants respecte a les dades de 1998-.

Pel que fa a revistes prestades, van ser de 1.267 - 350 més que el 1998-, i quan als vídeos, no hi ha dades comparatives respecte a 1998 perquè aquest ha estat el primer any que es presten: en total han estat, en tres mesos de servei, 441 vídeos.

Pel que fa al Servei de Préstec Interbibliotecari - que pretén resoldre les necessitats dels clients quan els propis fons de la Biblioteca són insuficients - s'han resolt 266 demandes mitjançant altres biblioteques, més del doble del 1998.

Això, a més de poder indicar mancances del propi fons, indica la voluntat i professionalitat del seu personal per tal d'intentar oferir un servei de qualitat i que no es deixi cap client insatisfet - o que això passi les menys vegades possibles -.

5. Altres:

El Servei d'Internet ha augmentat durant el 1999 perquè, fonamentalment, s'ha augmentat el nombre d'ordinadors i ara hi ha dos PCs dedicats exclusivament al seu ús públic.

I finalment, pel que fa a les activitats, durant l'any passat es van realitzar 6 sessions de l'Hora del Conte i es van continuar amb les visites de grups escolars - cal constatar que amb menys demanda que l'any 1998 -.

De cara a projectes de futur, la Biblioteca està encarada cap al canvi que suposarà,

a mig termini, el trasllat al nou edifici de la carretera de Girona, cantonada Jofre i Surís, junt amb l'Arxiu Municipal. Canvi no només d'espai físic, sinó que es pretén que afecti als hàbits, serveis i objectius a l'entorn de la Biblioteca i la població a la qual ofereix el Servei.

Per a consultar altres dades de la Biblioteca Municipal del passat 1999 - o les que hi ha en aquest resum, de manera més detallada -, podeu dirigir-vos a la pròpia Biblioteca: c/ St. Llorenç, 13; tel. 972 32 40 57, i mail bibsfg@ddgi.es

L'Agenda

Els divendres 10, 17 i 24 de març, a les 18 h., l'Hora del Conte, amb El racó dels contes, amb la col·laboració de la Diputació de Girona i l'Escola de Teatre El Galliner.

novetats

Informatiu de l'Àrea de Cultura

Servei de Publicacions i d'Arxiu
de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols,
amb el suport de la Diputació de Girona

**ELS OCELLS
DE LA VALL
DEL RIDAURA**

Carlos Alvarez Cros

L'ARTAU

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Àrea de Cultura

Junta del Museu
d'Història de la Ciutat